

Pr Nauki

informato**r**

Wydanie
1978
Lublin

UNIwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

NR 1

STYCZEŃ — MARZEC

1978

INAUGURACJA ROKU AKADEMICKIEGO

W DNIU 3 PAŹDZIERNIKA 1977 R. ODBYŁA SIĘ W HALI WOSTIW ŚRODOWISKOWA INAUGURACJA ROKU AKADEMICKIEGO 1977/1978 POŁĄCZONA Z PRZEKSZTAŁCENIEM WYŻSZEJ SZKOŁY INŻYNIERSKIEJ W POLITECHNIKĘ LUBELSKĄ. UROCZYŚĆ TA ODBYŁA SIĘ Z UDZIAŁEM PREMIERA PIOTRA JAROSZEWICZA, MINISTRA NAUKI, SZKOLNICTWA WYŻSZEGO I TECHNIKI — PROFESORA SYLWESTRA KALISKIEGO ORAZ I SEKREATARZA KW MGR. INŻ. WŁADYSŁAWA KRUKA, KIEROWNIKA WYDZIAŁU NAUKI I OŚWIATY KC PZPR — PROFESORA JAREMY MACISZEWSKIEGO. W DNIU TYM ODBYŁO SIĘ TAKŻE UROCZYSTE POSIEDZENIE SENATU UMCS, W KTÓRYM WZIAŁ UDZIAŁ PREMIER PIOTR JAROSZEWICZ. PODCZAS KRÓTKIEGO SPOTKANIA Z REKTOREM UMCS PREMIER ZAPOZNAŁ SIĘ Z OSIĄGNIĘCIAMI I KIERUNKAMI ROZWOJU NASZEJ UCZELNI.

Na inauguracji, której gospodarzem była w tym roku Politechnika Lubelska, Piotr Jaroszewicz wygłosił okolicznościowe przemówienie, podkreślając ogromne zasługi lubelskiego środowiska naukowego w kształceniu wysoko kwalifikowanych kadr na rzecz rozwoju miasta, regionu lubelskiego i całego kraju. Perspektywy i plany dalszej działalności w tym kierunku przedstawił uczestnikom inauguracji przewodniczący Środowiskowego Kolegium Rektorów — rektor Akademii Rolniczej prof. dr hab. Janusz Welento. Podczas tej uroczystości odbyła się dekoracja najbardziej zasłużonych nauczycieli akademickich wszystkich uczelni lubelskich. Z naszej uczelni odznaczenia otrzymali: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski — prof. dr hab. Lech Antonowicz oraz mgr Albin Kiernicki, Medale Zasłużonego Nauczyciela PRL przyznano — prof. dr hab. Wiesławowi Skrzydło, prof. dr. Zbigniewowi Lorkiewiczowi, prof. dr. hab. Andrzejowi Nowickiemu, prof. dr. Tadeuszowi Mencłowi, prof. dr. Włodzimierzowi Żukowi.

Premier Piotr Jaroszewicz dekoruje prof. dr. hab. W. Skrzydło medalem „Zasłużony nauczyciel PRL” (fot. Jan Trembecki)

W części artystycznej wystąpił Chór Akademicki UMCS oraz gorąco oklaskiwany Zespół Tańca Ludowego naszej Uczelni.

W związku ze środowiskową inauguracją odbyły się w tym roku inauguracje wydziałowe. Uroczystości te połączone z immatrykulacją studentów I roku odbyły się 1 października 1977 r.

W auli Chemii prorektor UMCS doc. dr hab. Kazimierz Sykut dokonał immatrykulacji studentów I roku Wydziału Mat.-Fiz.-Chem., w godzinach południowych Wydziału BiNoZ. Prorektor doc. dr Albin Kopruckowiak wręczał indeksy studentom dwu wydziałów — Humanistyki oraz Pedagogiki i Psychologii. Uroczystą inaugurację i immatrykulację studentów I roku Wydziału Prawa i Administra-

cji oraz Ekonomii przeprowadził prorektor prof. dr hab. Ryszard Orłowski.

W Filii UMCS w Rzeszowie uroczysta inauguracja roku akademickiego odbyła się 8 października 1977 roku. Wziął w niej udział rektor UMCS prof. dr hab. Wiesław Skrzydło, prorektorzy, przedstawiciele organizacji partyjnej i związkowej, władz administracyjnych uniwersytetu. Inaugurację otworzył prorektor d/s Filii doc. dr Marcin Jęłowicki, który przywitał zaproszonych gości i pracowników. Podczas inauguracji prof. dr hab. Grzegorz L. Seidler wygłosił wykład pt. „Sztuka orężem ideologii jakobińskiej”.

W dniu tym odbyło się także uroczyste wręczenie dyplomów doktorskich — Krzysztofowi Chorążemu, Mieczysławowi Kujdzie, Bożenie Wieczorskiej, Marianowi Mierzwińskiemu oraz dyplomy doktora habilitowanego, które otrzymali Józef Chwistek i Tomasz Opas.

Uroczyste inauguracje odbyły się także w Punktach Konsultacyjnych: 7 października w Jarosławiu, 15 października w Międzyrzeczu, 16 października w Zamościu, 20 października w Dęblinie, 5 listopada w Radomiu i Tarnobrzegu, 6 listopada w Stalowej Woli.

Elżbieta Muława-Pachol

Wszystkim pracownikom Uniwersytetu
Marii Curie-Skłodowskiej

**SERDECZNE ŻYCZENIA
NOWOROCZNE**

składa

Rektor prof. dr hab. Wiesław Skrzydło

Senat i Kolegium Rektorskie

Pierwsze zebranie Senatu odbyło się dnia 7 października 1977 r. Ustalono plan pracy tego organu kolegiального. Przedmiotem obrad Senatu w bieżącym roku akademickim będą m. in.: realizacja planu inwestycyjnego, ustalenie planu inwestycji i remontów na rok 1978, wykonanie planu i podział środków finansowych, sprawy socjalno-bytowe pracowników UMCS. Tematy te przedstawione będą na styczniowym i lutowym posiedzeniu Senatu.

Na miesiąc marzec—kwiecień zaplanowano: informacje o przebiegu realizacji 5-letniego planu rozwoju UMCS, aktualizacja planu perspektywicznego, oceny działalności naukowo-badawczej.

Sprawom biblioteki UMCS i bibliotek wydziałowych, ocenie rozwoju kadry naukowej i działalności kół naukowych poświęcone będą ostatnie przed wakacjami posiedzenia Senatu.

Wyjątkowo uroczysty charakter miało posiedzenie Senatu w dniu 22 października, poświęcone XXXIV rocznicy powstania UMCS. Skład tego organu powiększony został o — specjalnie zproszony na posiedzenie — Prezydenta Miasta Lublina mgr. Stanisława Borę oraz gościa z Lock Haven — dr. Marcusa Konicka.

Na posiedzeniu I zastępca rektora prof. dr hab. Ryszard Orłowski omówił współpracę naszej Uczelni z ośrodkami zagranicznymi. Do uniwersytetów ze Lwowa, Debreczyna, Modeny, Jassy, Erewania, Ołomuńca, Lecce i Lock Haven

dołączył jeszcze jeden — Uniwersytet Leopolda Franzena w Innsbrucku. Uczelnia nasza uzyskała już zgodę w Ministerstwie na podpisanie dalszych umów z uniwersytetami w Camerino, Lipsku, Bohum oraz w Moskwie. Po wystąpieniu profesora Orłowskiego głos zabrał dr M. Konick. Podkreślił on szczególnie owocną współpracę z naszą Uczelnią, mówiąc, że jest to umowa realizowana na co dzień, o czym świadczą regularne wymiany grup studentów i pracowników naukowych obu stron. Do tej pory wymiana objęła 49 osób (24 z UMCS i 25 z Lock Haven). Dr M. Konick przekazał na ręce Rektora pamiątkowy dyplom, amerykańskiemu gościowi przyznano najwyższe odznaczenie UMCS — medal „Nauka z służbie ludu” oraz przekazano za jego pośrednictwem uroczysty adres dla Rektora Lock Haven State College.

Kolejnym punktem posiedzenia Senatu była dekoracja zasłużonych pracowników naszej Uczelni, której dokonał Prezydent miasta S. Bora. Odznaczono 32 osoby z UMCS — przyznano 9 Złotych Krzyży Zasługi, 3 Srebrne i Brązowy, Medale Komisji Edukacji Narodowej otrzymało 19 nauczycieli akademickich.

Po uroczystym posiedzeniu Senatu odbyła się promocja 64 doktorów i 7 doktorów habilitowanych.

Elżbieta Mulawa-Pachol

Z ŻYCIA PARTII

NAJBARDZIEJ CHARAKTERYSTYCZNĄ CECHĄ ŻYCIA PARTYJNEGO W UNIWERSYTECIE W OSTATNIM OKRESIE BYŁO PODNIENIE JAKOŚCI PRACY PARTYJNEJ. ZNALAZŁO TO SWÓJ NAJISTOTNIEJSZY WYRAZ WE WZROŚCIE I UMACNIANIU SZEREGÓW UCZELNIANEJ ORGANIZACJI PARTYJNEJ, W POGŁĘBIANIU WPŁYWU ORGANIZACJI PARTYJNEJ NA PRACĘ IDEOWO-WYCHOWAWCZĄ PROWADZONĄ W UNIWERSYTECIE, A TAKŻE WYRAZIŁO SIĘ W ZWIĘKSZENIU KOMPLEKSOWOŚCI I KONKRETNOŚCI DZIAŁANIA KOMITETU UCZELNIANEGO PZPR.

We wrześniu i październiku 1977 r. odbywały się w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej zebrania sprawozdawczo-wyborcze w podstawowych organizacjach partyjnych, a w dniu 18 XI 1977 roku odbyła się Konferencja Sprawozdawczo-Wyborcza, która podsumowała dotychczasowy dorobek uczelnianej organizacji partyjnej oraz wytyczyła kierunki działania na okres następnej kadencji.

Ponad 700-osobową grupę członków i kandydatów partii reprezentowało 140 delegatów. W konferencji udział wzięli tow. Jarema Maciszewski — kierownik Wydziału Nauki i Oświaty KC PZPR, sekretarze KW PZPR w Lublinie — tow. Ewa Krajewska i Tadeusz Mizera, starszy inspektor Wydziału Nauki i Oświaty KC PZPR — tow. Halina Kryszka, dyrektor Departamentu Studiów i Badań Uniwersyteckich, Pedagogicznych i Ekonomicznych MNSzWiT — tow. Jan Stęperski, kierownik Wydziału Nauki i Oświaty KW PZPR w Lublinie — tow. Tadeusz Kącki i sekretarz KM PZPR w Lublinie — tow. Jan Drożdziel.

Sprawozdanie z działalności, obejmujące okres prawie trzyletni, tj. od 16 XII 1974 do 18 XI 1977 roku, w imieniu Komitetu Uczelnianego PZPR przedstawił I sekretarz KU PZPR tow. Kazimierz Wiliński. W swoim wystąpieniu podkreślił on fakt, że minione trzy lata były fragmentem realizacji całościowego programu przyspieszonego rozwoju społeczno-gospodarczego naszego kraju, obejmującego dekadę lat siedemdziesiątych.

Sformułowane na I Krajowej Konferencji Partyjnej w październiku 1973 roku zadanie budowy rozwiniętego społeczeństwa socjalistycznego wymaga ciągłego pogłębiania socjalistycznej świadomości narodu. Praca ideowo-wychowawcza partii staje się równie ważna jak działalność gospodarczo-organizatorska, stanowiąc niezbędną przesłankę skuteczności polityki ekonomicznej mającej na celu podnoszenie jakości życia narodu. Program wychowania partii i całego narodu w duchu socjalistycznego patriotyzmu i proletariackiego internacjonalizmu nakreślony został na III i VIII plenarnym posiedzeniu Komitetu Centralnego PZPR.

Bardzo ważnym, niejako naturalnym środowiskiem wychowawczym jest w państwie socjalistycznym każda wyższa uczelnia, w tym i nasz uniwersytet. Nie ulega bowiem wątpliwości, że nawet najlepsza wiedza fachowa nie będzie efektywnie wykorzystana, jeśli nie będzie jej towarzyszyć zaangażowanie, aktywna postawa. Obowiązkiem Uczelni jest nie tylko przekazanie studentowi odpowiedniej wiedzy fachowej, lecz ukształtowanie jego świadomości na miarę potrzeb społeczeństwa rozwiniętego socjalizmu. W tym kontekście praca ideowo-wychowawcza została podniesiona do rangi pierwszoplanowych zadań stojących przed naszą organizacją partyjną. Działalność ta była i jest prowadzona we wszystkich możliwych płaszczyznach.

Ponieważ materiały z kampanii sprawozdawczo-wyborczej w Uniwersyteckiej organizacji partyjnej będą zamieszczane w odrębnym wydawnictwie, w tym miejscu ograniczymy się do stwierdzenia, że na zebraniach i konferencji stworzono warunki niezbędne do wnikliwej, otwartej i odpowiedzialnej oceny kandydatów do władz i delegatów, zagwarantowano członkom i delegatom możliwość swobodnego wypowiedzenia uwag i opinii, a także zgłaszania własnych propozycji oraz decydowania przez głosowanie o składzie Komitetu Uczelnianego, Komisji Rewizyjnej oraz wyborze delegatów na Konferencję Miejską.

W wyniku tajnego głosowania wybrano Komitet Uczelniany w składzie: tow. Kazimierz Wiliński — I Sekretarz KU PZPR, tow. Mieczysław Budzyński — II Sekretarz KU PZPR, tow. Sławomir Kozłowski — sekretarz KU PZPR oraz tow. Andrzej Czarnocki — sekretarz KU PZPR. W skład Egzekutywy KU PZPR powołani zostali tow. tow. — Eugeniusz Fiut, Emil Horoch, Albin Koprucki, Ryszard Miłkaszewicz, Stanisław Strachowski. Członkami Komitetu Uczelnianego PZPR są tow. tow. — Jan Bystrek, Agnieszka Deska, Roman Dobosiewicz, Lech Dubel, Bohdan Dziemidok, Witold Jóźkowiak, Henryk Pijanowski, Artur Korobowicz, Sabina Magierska, Władysław Misztal, Lucjan Pawłowski, Jacek Ziemowit Pietras, Józef Pomian, Stanisław Popek, Gracjan Stasiłowicz, Wiesław Śladkowski, Barbara Trębacz, Jan Waszczyński, Krzysztof Wójcik, Andrzej Zachariasz. Komisję Rewizyjną KU PZPR wybrano w następującym skła-

dzie: tow. Edward Michna — przewodniczący, członkowie — tow. Janusz Barcicki, Bolesław Brandel, Tadeusz Brzycki, Czesław Gofroń, Wacław Grzybowski, Zenon Koter, Jerzy Łoborzewski, Stanisław Mikoś, Edward Olszewski, Mieczysław Wieliczko.

Delegatami na Konferencję Miejską PZPR zostali wybrani tow.: Wiesław Skrzydło, Kazimierz Wiliński, Ryszard Miklaszewicz, Barbara Trębacz, Krzysztof Wójcik.

Na zebraniach i Konferencji Sprawozdawczo-Wyborczej konkretnie i krytycznie oceniono wyniki pracy POP i KU PZPR w realizacji postanowień, uchwał i programów działania poprzednich zebrań i Konferencji Sprawozdawczo-Wy-

borczej, szczególnie w zakresie umacniania kierowniczej roli partii w Uczelni, wypełniania przez członków partii obowiązku przodowania w pracy naukowo-dydaktycznej i wychowawczej oraz działalności społecznej.

Na podstawie materiałów z zebrań sprawozdawczo-wyborczych POP, referatu sprawozdawczego KU PZPR, wystąpienia tow. Rektora w dyskusji na Konferencji oraz przemówień przedstawicieli nadrzędnych instancji partyjnych przyjęto Uchwałę. Zamieszczamy tekst tej uchwały, podkreślając jednocześnie fakt, iż jest ona podstawą dalszej pracy Uczelnianej Organizacji Partyjnej.

UCHWAŁA

Uczelnianej Konferencji Sprawozdawczo-Wyborczej z dnia 18 XI 1977 r.

Komisja wnioskowa w składzie: 1) Kozłowski Sławomir (przewodniczący), 2) Dziemidok Bohdan, 3) Łoborzewski Jerzy, 4) Trębacz Barbara po zapoznaniu się z uchwałą poprzedniej Konferencji Sprawozdawczo-Wyborczej i referatem KU oraz uwzględniając głosy w dyskusji stwierdza, że ustępujący Komitet Uczelniany w całym okresie swej pracy konsekwentnie realizował przyjęte przez Uchwałę zadania. Wnioski w zakresie badań naukowych, pracy dydaktycznej, ideowo-wychowawczej, spraw studenckich i administracji uczelni zostały w całości zrealizowane. Szczegółowe sformułowania na ten temat zawiera referat sprawozdawczy KU PZPR UMCS.

Z trudnościami — niezależnymi od pracy Instancji uczelnianej i władz akademickich — spotkała się natomiast realizacja wniosków inwestycyjnych. Stąd działalność zmierzająca do poprawy warunków socjalno-bytowych studentów i pracowników, bazy dydaktycznej oraz rekreacyjno-sportowej powinna pozostać nadal w centrum zainteresowania organizacji uczelnianej.

Komisja wnioskowa po przeanalizowaniu referatu i głosów w dyskusji, a także biorąc pod uwagę szczególną rolę uniwersytetu w kształceniu i wychowaniu kadr dla kraju i regionu oraz w badaniach naukowych, postanowiła przedstawić Konferencji następujący projekt uchwały, która winna stać się podstawą dalszej pracy organizacji uczelnianej.

I. W zakresie pracy ideowo-wychowawczej i spraw młodzieży:

1. Należy dążyć do dalszego rozwijania i umacniania funkcji ideologicznych Partii w Uczelni. Szczególną rolę winien odgrywać tu w dalszym ciągu UOPIW, którego działalność należy wzbogacić w nowe formy.

2. Należy umacniać samorządność studencką i dążyć do pełniejszego współdziałania studentów w podejmowaniu decyzji na wszystkich szczeblach organizacyjnych uczelni oraz wykorzystania studenckiej inicjatywy i aktywności w ich realizacji.

3. Należy zapewnić dalsze doskonalenie poziomu i zwiększenie efektywności oddziaływania przedmiotów ideologicznych, tj. ekonomii politycznej, filozofii i nauk politycznych, m. in. przez koordynację ich programów nauczania a także aktywizację młodzieży w procesie dydaktycznym i w studentkim ruchu naukowym w zakresie tych dyscyplin.

4. Winno się dążyć do podniesienia roli Rady Młodych Pracowników Nauki poprzez zaktywizowanie jej na szczeblu wydziałów i instytutów. Wskazane jest powołanie rad młodych pracowników nauki i zapewnienie im roli współpartnera w podejmowaniu decyzji dotyczących żywotnych spraw wydziału i instytutu.

5. Należy dążyć do wykorzystania praktyk robotniczych do aktywnego oddziaływania na studentów naszej uczelni, szczególnie roku zerowego. Należy również zapewnić bardziej efektywną opiekę ze strony nauczycieli akademickich wobec studentów mieszkających w domach studenckich.

II. W zakresie działalności dydaktycznej i naukowej:

1. Należy dążyć do upowszechnienia treści i pełnej realizacji uchwał KU z 1 lipca 1977 roku w sprawie rozwoju naukowego młodej kadry. W szczególności należy przestrzegać realizacji planów rozwoju młodej kadry, dokonywać systematycznych corocznych ocen jej osiągnięć, przestrzegać ustalonych terminów przydzielania tematów prac doktorskich oraz zapewniać rzeczylwą opiekę i pomoc ze strony promotorów.

2. Postuluje się zmniejszenie przeciążenia kadry dydaktycznej i bardziej równomierne rozłożenie zajęć. Winno się

dążyć do upowszechnienia urlopów naukowych i staży krajowych oraz zagranicznych dla skrócenia czasokresu przygotowania prac doktorskich i habilitacyjnych. Możliwość korzystania z urlopów naukowych powinni mieć także profesorowie i docenci.

3. W miarę wzrostu możliwości lokalowych należy dążyć do zmniejszenia liczebności grup studenckich dla zwiększenia efektywności procesu dydaktycznego.

4. Winno się dążyć do stabilizacji naboru na studia zaoczne i ograniczenia wzrostu, a w miarę możliwości zmniejszenia liczby punktów konsultacyjnych.

5. W przypadkach uzasadnionych zapotrzebowaniem regionu na kadry kwalifikowane nowych specjalności i przy istnieniu po temu warunków kadrowych i lokalowych tworzyć w Uniwersytecie nowe kierunki studiów, jak np. archiwistyka, kulturoznawstwo, socjologia, ekonomika handlu, nauki polityczne itp. Należy jednak wcześniej zabezpieczyć kadrę samodzielną dla nowo powstających kierunków w celu zagwarantowania odpowiedniego poziomu nauczania.

6. Starać się o większą koncentrację badań na problemach węzłowych dla społeczno-ekonomicznego rozwoju kraju. W naukach społecznych dążyć do rozwijania badań zespołowych oraz podejmowania tematów o znaczeniu polityczno-ideologicznym.

7. Biorąc pod uwagę niekorzystną, zmniejszającą się wciąż liczbę profesorów i docentów, należy dążyć do umocnienia kadrowego wydziału Ekonomicznego oraz Prawa i Administracji.

8. Należy dążyć do rozszerzenia współpracy Uniwersytetu z zagranicą w szczególności z krajami obszaru językowego niemieckiego i romańskiego, co będzie mieć szczególne znaczenie dla rozwoju neofilologii oraz innych kierunków naszej uczelni.

9. Dążyć do powiększenia możliwości poligraficznych uniwersytetu dla pełnej realizacji dużych potrzeb wydawniczych.

III. W zakresie spraw wewnętrzzpartyjnych:

1. Konsekwentnie dążyć do zwiększenia dyscypliny partyjnej, m. in. przez podniesienie rangi i roli zebrania partyjnego. Zebranie partyjne powinno stanowić forum rzeczowego omawiania żywotnych spraw dotyczących instytutów i wydziałów. W większym stopniu należy też wykorzystywać pracę grup partyjnych do zespalandia zespołów studenckich i pracowniczych.

2. Dążyć do wzrostu upartyjnięcia studentów i młodych pracowników nauki, tak aby na koniec kadencji osiągnąć wskaźnik upartyjnięcia studentów 5—6%. W tym celu upowszechnić należy zasadę rekomendowania przez partyjnych opiekunów lat i kierowników seminariów najlepszych studentów w szeregach Partii. W większym stopniu winno się też wykorzystywać możliwości rekomendowania do Partii przez uprawnione Rady Wydziałowe i grupy działania SZSP.

3. Winno się dążyć do zapewnienia większej efektywności szkolenia kandydatów poprzez uatrakcyjnienie treści programów szkoleniowych i konsekwentne egzekwowanie samokształcenia.

4. Doskonalić formę partyjnego oddziaływania na bezpartyjnych członków społeczności akademickiej. Wykorzystać w tym celu w większym stopniu otwarte zebrania partyjne, a także różne formy masowych akcji społeczno-politycznych, jak np. czynny społeczne.

Uchwała VII Zjazdu PZPR jednocześnie określa zadania szkolnictwa wyższego i nauki polskiej, które można by lapidarnie ująć w postulatcie: „O wyższą jakość wychowania, wykształcenia i działalności naukowej”.

W całokształcie zadań, jakie ma do spełnienia szkoła wyższa kształcenie młodej kadry naukowej, choć umieszczane często na dalszym miejscu po wychowawczych, dydaktycznych i badawczych, powinno jednak zajmować szczególne miejsce. Dlatego też Komitet Uczelniany PZPR doceniając znaczenie szybkiego kształcenia młodej kadry dla prawidłowego rozwoju Uniwersytetu, jedno ze swych plenarnych posiedzeń poświęcił omówieniu problemów związanych z rozwojem młodej kadry naukowo-dydaktycznej w UMCS.

W rozszerzonym posiedzeniu Komitetu Uczelnianego, które odbyło się 1 lipca 1977 roku, udział wzięli również Rektor i Prorektorzy, przedstawiciele poszczególnych wydziałów, sekretarze POP, przewodniczący Rady Zakładowej ZNP. Ponadto w posiedzeniu uczestniczyli członkowie komisji na-

uki PZPR, którzy opracowali referat „Problemy rozwoju młodej kadry naukowo-dydaktycznej w UMCS”, stanowiący wprowadzenie do dyskusji. Komisja nauki pracowała pod kierunkiem sekretarza KU PZPR tow. Wiesława Śladkowskiego i przewodniczącego tow. Artura Korobowicza. W wyniku dyskusji Komitet Uczelniany podjął uchwałę „W sprawie polepszenia warunków i sposobu kształcenia młodej kadry naukowo-dydaktycznej w UMCS”. Zarówno referat, jak i Uchwała stanowi wytyczną dla władz Uczelni, dziekanów, dyrektorów instytutów, kierowników zakładów i zespołów naukowych, a także administracji uniwersyteckiej w działalności zmierzającej do szybkiego i prawidłowego rozwoju młodej kadry naukowo-dydaktycznej w Uniwersytecie. Aby umożliwić całej społeczności akademickiej zapoznanie się z Uchwałą, zamieszczamy jej pełny tekst.

UCHWAŁA

Komitetu Uczelnianego PZPR z dnia 1 lipca 1977 r. w sprawie polepszenia warunków i sposobu kształcenia młodej kadry naukowo-dydaktycznej w UMCS

Komitet Uczelniany proponuje przyjąć referat pt. „Problemy rozwoju młodej kadry naukowo-dydaktycznej UMCS”, opracowany przez Komisję Nauki i wyłożony na posiedzeniu w dniu 1 lipca 1977 roku, jako wytyczną działalności władz uczelni i całej organizacji partyjnej w powyższej sprawie. Szczególną uwagę zwrócić należy na usprawnienie procesu zdobywania stopnia doktora. W tym celu należy wprowadzić we wszystkich instytutach uczelni następujący tryb kształcenia młodej kadry:

— pierwszy rok pracy, łącznie ze stażem, winien być wykorzystany głównie na ukończenie Podyplomowego Studium Kształcenia Ideologiczno-Pedagogicznego, a więc w jego ramach także zdanie egzaminu II stopnia z języka obcego, zapoznanie się z tematyką badawczą zakładu, opanowanie podstawowego warsztatu naukowego i dydaktycznego;

— najpóźniej do końca drugiego roku pracy powinna być ustalona wąska dziedzina przyszłej pracy doktorskiej (uzgodniona z opiekunem naukowym i zainteresowanym), która powinna być przedstawiona przez młodego pracownika i zatwierdzona na Radzie Naukowej Instytutu. Byłoby to obowiązek zarówno młodego pracownika, jak i opiekuna naukowego;

— najpóźniej do końca trzeciego roku pracy należy na forum Rady Naukowej Instytutu zaprezentować wyniki badań pracownika w ustalonej dziedzinie; wówczas także winien być przedstawiony i zatwierdzony temat pracy doktorskiej (można by połączyć to z awansem na starszego asystenta);

— należy podnieść rangę awansów na starszego asystenta (najpóźniej do końca trzeciego roku pracy), traktując to jako wstępne uznanie przydatności osoby do pracy badawczej;

— należy zastanowić się nad upowszechnieniem form rozliczenia młodych pracowników z ich obowiązków dydaktycznych i naukowych. Przeprowadzane byłoby to przez dyrekcje instytutów (wzorem Instytutu Fizyki i Instytutu Filozofii i Socjologii);

— we wszystkich zakładach, w których liczba doktorantów wynosi co najmniej trzy osoby należy wprowadzić, jako jedną z form kształcenia młodej kadry, seminaria doktoranckie z jednoczesnym wliczeniem pełnej liczby godzin do pensum dydaktycznego pracowników samodzielnych.

Przepisy te należy stosować do pracowników nowo zatrudnionych z dniem 1 października 1977 roku, natomiast w stosunku do asystentów już pracujących winny być stosowane dotychczas obowiązujące. Należy także w dalszym ciągu umożliwiać w normalnym stopniu młodym pracownikom nauki udział w stażach krajowych i zagranicznych, jak również ułatwiać uczestnictwo wjazdach, konferencjach i sympozjach naukowych.

W stosunku do pracowników, którzy finalizują prace doktorskie lub habilitacyjne zasadą powinno być udzielanie urlopów naukowych oraz nieobciążanie godzinami nadliczbowymi.

Komitet Uczelniany wyraża uznanie Kierownictwu Uczelni za wyraźny w ostatnim czasie wzrost liczby doktoratów i habilitacji.

Jednocześnie należy podkreślić, iż sprawy rozwoju kadry naukowej winy być stałym obiektem troski i uwagi Kierownictwa Uczelni i jej organizacji partyjnej.

Kazimierz Wiliński
Witold Józkowiak

Przyjaźń — pomoc — współpraca

Obchody 60-lecia Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej przebiegały szczególnie uroczystie i przybrały wymiar przekraczający wszelkie dotychczasowe jubileusze. Stało się to dzięki ogromnemu zaangażowaniu władz Uczelni przy czynnym współudziale szerokich rzesz pracowników naukowych, administracyjnych i studentów.

Inauguracja obchodów odbyła się 7 kwietnia 1977 r. na zgromadzeniu aktywu. Wówczas też wyłoniono Komitet Obchodów 60-lecia Rewolucji Październikowej, na czele którego stanął rektor UMCS prof. dr hab. Wiesław Skrzydło. W skład Komitetu weszli: dr Kazimierz Wiliński — I sekretarz KU PZPR, dr Roman Mroczkowski prezes Rady Zakładowej ZNP, prorektor prof. dr hab. Ryszard Orłowski, prorektor doc. dr hab. Kazimierz Sykut, prorektor doc. dr Albin Koprucki, prof. dr hab. Mirosława Zakrzewska-Dubasowa — kierownik Zakładu Historii Narodów ZSRR, prof. dr hab. Zdzisław Cackowski — dyrektor Międzyuczelnianego Instytutu Filozofii i Socjologii, dr Zdzisław Kowalski — dyrektor Biblioteki Głównej, Janusz Bolesławski — przewodniczący Rady Uczelnianej SZSP.

Prace Komitetu Obchodów 60-lecia Rewolucji Październikowej były prowadzone w sześciu zespołach problemowych:

- w Zespole d/s Obchodów Dnia Radzieckiej Nauki i Techniki — pod przewodnictwem doc. dr. hab. K. Sykuta,
- w Zespole d/s Współpracy z Radzieckimi Ośrodkami Naukowymi — pod przewodnictwem prof. dr. hab. R. Orłowskiego,
- w Zespole d/s Sesji Naukowych — pod przewodnictwem prof. dr. hab. M. Zakrzewskiej-Dubasowej,
- w Zespole d/s Imprez Studenckich — pod przewodnictwem doc. dr. A. Koprucki,
- w Zespole d/s Wykładów — pod przewodnictwem prof. dr. hab. Z. Cackowskiego,
- w Zespole d/s Wystaw — pod przewodnictwem dr. Z. Kowalskiego.

Szeroki front działania i bogactwo form pracy poszczególnych zespołów nadały obchodom wymiar trudny do zobrazowania w ramach jednego artykułu. Z konieczności więc przegląd osiągnięć na tym odcinku skoncentrowany będzie na imprezach o najszerszym kręgu oddziaływania.

SUPLEMENT

XXV LAT DZIAŁALNOŚCI HUMANISTYKI UMCS

1 października 1977 roku Wydział Humanistyczny UMCS rozpoczyna XXV, jubileuszowy rok swej działalności.

W ciągu 25 lat istnienia Wydział przeszedł trudną, pracowitą drogę. Gdy 2 października 1952 roku rozpoczynały się pierwsze zajęcia w sekcji historycznej, dwie nowo utworzone katedry (Historii Powszechnej i Historii Polski) liczyły zaledwie kilkunastu pracowników. Na dwóch pierwszych latach studiów (na drugi rok przyjęci zostali studenci skierowani z innych uczelni) podjęto naukę zaledwie 65 studentów.

Dzięki energii, zapałowi i zdolnościom swych założycieli, a także później pozyskanych i wykształconych pracowników, Wydział przeszedł dynamiczną drogę rozwojową, uzyskał znaczne sukcesy, przekształcił się w rozbudowaną i silną placówkę naukowo-dydaktyczną.

Zaznaczyć należy, iż z Wydziału Humanistycznego UMCS wyłonił się odrębny Wydział Pedagogiki i Psychologii. Pracownicy Wydziału utworzyli też zasadniczy trzon kadrowy Międzyuczelnianego Instytutu Filozofii i Socjologii w Lublinie.

Aktualnie Wydział składa się z czterech instytutów: Historii z 7 zakładami, Filologii Polskiej z 7 zakładami, Filologii Rosyjskiej z 3 zakładami, Filologii Angielskiej z 2 zakładami, trzech zakładów wydziałowych na prawach instytutów: Filologii Romańskiej, Filologii Germańskiej i Logopedii oraz — jako samodzielnej jednostki międzyinstytutowej — Laboratorium Nauki Języków.

Wydział zatrudnia 10 profesorów, 20 docentów, 49 adiunktów, 13 starszych wykładowców i wykładowców, 129 asystentów i 13 lektorów — łącznie 230 pracowników naukowo-dydaktycznych oraz angażowanych corocznie 12–15 gości zagranicznych, z czego około połowę stanowią docenci. Jest to w przeważającym stopniu kadra naukowa wykształcona i wychowana przez Wydział. W ciągu dwudziestopięcioletniej działalności Rada Wydziału nadała stopnie doktora nauk 156 osobom, z których 120 to pracownicy naszej uczelni. Przeprowadziła też 32 habilitacje. W tymże czasie Rada Państwa nadała tytuły profesorskie 18 docentom wydziału, zaś 9 osób otrzymało tytuł profesora zwyczajnego.

Wydział stał się ważną placówką kształcenia i wychowania specjalistów, którzy swoją wiedzą i doświadczeniem służą potrzebom kraju i regionu. W bieżącym roku akademickim na dziesięciu kierunkach studiów stacjonarnych, tj. historii, archeologii, filologii polskiej, filologii rosyjskiej, filologii angielskiej, filologii romańskiej, filologii germańskiej oraz nowo utworzonym bibliotekoznawstwie i informatyce naukowej podjęto naukę około 1800 studentów studiów stacjonarnych i blisko 1200 studentów na 4 kierunkach studiów zaocznych: historii, filologii polskiej, filologii rosyjskiej i bibliotekoznawstwie. W ubiegłym roku na Wydziale studiowało 3360 studentów (czyli tyle co na średniej wielkości uczelni polskiej w połowie lat 50-tych). Łącznie w ciągu swej działalności dydaktycznej Wydział nadał dyplomy ukończenia studiów 4159 absolwentom różnych kierunków.

Imponujące są osiągnięcia naukowe humanistyki UMCS. Pracownicy Wydziału opublikowali ogółem ponad 4200 prac naukowych i popularno-naukowych, z czego ok. 150 pozycji to wydawnictwa książkowe. Około 200 artykułów opublikowano w fachowych czasopiśmie zagranicznych. Poważny to i cenny wkład do rozwoju nauki.

Wszystkie instytuty i zakłady Wydziału utrzymują ożywione kontakty z szeregiem towarzystw naukowych za granicą, z ośrodkami uniwersyteckimi, instytutami badawczymi i muzeami. Pracownicy biorą udział w wielu międzynarodowych kongresach i sympozjach, przedstawiając tam rezultaty swych badań. Nasi profesorowie i docenci byli wielokrotnie zapraszani na roczne i dłuższe cykle wykładów i seminariów specjalistycznych przez różne zagraniczne ośrodki naukowe, jak Uniwersytet Humboldt'a w Berlinie, Laurentian University w Kanadzie, Kenyatta University College w Nairobi, i Hampton Institute w USA.

W kraju reprezentanci humanistyki UMCS aktywnie współpracują i utrzymują kontakty naukowe ze wszystkimi bodaj ośrodkami uniwersyteckimi oraz zespołami i komisjami instytutów PAN, Historii Badań Literackich oraz Komitetem Językoznawczym.

Na szczególne podkreślenie zasługuje rola Wydziału w środowisku lubelskim. Pracownicy naukowi lubelskiej humanistyki kierują pracami i od lat stanowią podstawowy aktyw takich towarzystw, jak: Polskie Towarzystwo Historyczne, Towarzystwo Miłośników Języka Polskiego, Towarzystwo Literackie im. A. Mickiewicza, Towarzystwo Neofilologiczne, Polskie Towarzystwo Archeologiczne i Numizmatyczne, Towarzystwo Logopedyczne, czy też utworzone ostatnio Polskie Towarzystwo Rusycystyczne. Kierują oni pracami odnośnych sekcji Lubelskiego Towarzystwa Naukowego. Liczne sesje naukowe, imprezy okolicznościowe i rocznicowe, odczyty i referaty, publikacje w prasie codziennej — oto zasadnicze formy tej działalności.

W ubiegłych latach w ramach powszechnych wykładów uniwersyteckich występowało blisko 90% pracowników wydziału. Spośród

nich rekrutują się w znacznej mierze kadry wykładowców Wieczorowego Uniwersytetu Marksizmu-Leninizmu, Wojewódzkiego Ośrodka Propagandy Partyjnej, lektorów KW PZPR, Towarzystwa Krzewienia Kultury Świeckiej, Towarzystwa Wiedzy Powszechnej, Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej i wielu innych.

Wydział stał się znaczącym centrum nauki i kultury, głęboko ideowym ośrodkiem marksistowskiej myśli humanistycznej.

Baza materialna Wydziału — warunki lokalowe oraz posiadana kadra — a przede wszystkim potrzeby gospodarki i kultury kraju i regionu nakazują względną stabilizację zadań Wydziału, przynajmniej do 1980 roku. Do tego czasu nie przewiduje się w zasadzie powoływania nowych kierunków studiów i tworzenia nowych jednostek organizacyjnych. Wyjątkiem może tu być ewentualne uruchomienie studiów kulturoznawczych w oparciu o Zakład Historii Kultury w Instytucie Historii.

W dalszej przyszłości można będzie myśleć o utworzeniu studiów archiwalistycznych, kształcących absolwentów głównie w zakresie nowoczesnej archiwistyki oraz reaktywowaniu Zakładu Etnografii i uruchomieniu studiów etnograficznych. W jeszcze dalszej przyszłości można będzie podjąć starania o utworzenie studiów i odnośnych zakładów z filologii klasycznej i historii sztuki. Uruchomienie powyższych kierunków, możliwe dopiero około połowy lat osiemdziesiątych, uzupełniłoby profil humanistyki UMCS.

Podstawowym zadaniem Wydziału na szereg najbliższych lat winno stać się przejście od ilości do jakości — zwrócenie większej uwagi na jakość i poziom pracy dydaktyczno-wychowawczej.

Szczególna rola przypada w tym względzie kadrze naukowej a także samym studentom i ich organizacji wydziałowej SZSP. W ciągu ostatnich lat stała się ona w pełnym tego słowa znaczeniu współgospodarzem Wydziału. Bez wysłuchania jej głosu i wniosków nie podejmujemy się żadnych decyzji w dziedzinie dydaktyki, wychowania, organizacji studiów i w ogóle wszystkich szeroko pojętych spraw studenckich.

Od bieżącego roku akademickiego reprezentacja SZSP w organach kierowniczych wydziału — na Radzie Wydziału i w Kolegium Dziekańskim — została wydatnie wzmocniona, co jeszcze bardziej zwiększa udział i rolę studentów w życiu i działalności Wydziału. Wiążemy z tym poważne nadzieje, głównie w dziedzinie podniesienia poziomu ideowo-wychowawczego studentów, zintensyfikowaniu ich pracy w czasie studiów i zdobywania najwyższych kwalifikacji zawodowych.

Wskazana przy tym wydaje się dość istotna zmiana w proporcji kształcenia studentów. Dotychczas dominujące tradycyjne kierunki humanistyki — historia i polonistyka — winny ustąpić pierwszeństwa w tendencjach rozwojowych kierunkom neofilologicznym. Na absolwentów tych ostatnich istnieje bowiem znacznie większe zapotrzebowanie tak w skali regionu, jak też kraju. Humanistyka UMCS winna w większym niż dotychczas stopniu być nastawiona na zaspokajanie tych potrzeb, kształcąc — przynajmniej w ciągu najbliższych 5–8 lat — zwiększone ilości studentów kierunków neofilologicznych. W ten sposób profil naszego Wydziału zostanie unowocześniony i bardziej odpowiadający aktualnym wymagom. Należy zaznaczyć, że wskazany wyżej proces już się rozpoczął i jest konsekwentnie realizowany.

W dziedzinie badań naukowych nastąpi dalsza intensyfikacja poprzez położenie większego nacisku na badania zespołowe. Celowe wydaje się podjęcie starań o szersze włączenie się pracowników i całych zespołów do ogólnopolskiej tematyki badawczej — problemów rządowych, węzłowych, międzyresortowych i resortowych. Jest to możliwe zwłaszcza w odniesieniu do historii, filologii polskiej, a także filologii rosyjskiej i angielskiej.

Gwarancją spełnienia postawionych przed Wydziałem aktualnych zadań i jego ambitnych planów rozwojowych jest własna, liczebna już, młoda i wartościowa kadra naukowa, która w ciągu trzech-czterech najbliższych lat wzbogaci się o dalszych 50 samodzielnych pracowników naukowych.

Wielkość Wydziału (ponad 3 tys. studentów i 230 pracowników naukowych) a zwłaszcza jego złożona struktura nakazują rozpatrzenie możliwości jego podziału. Dość wyraźnie zarysowują się przy tym dwa przyszłe wydziały: Filologiczny — obejmujący filologię polską i wszystkie kierunki neofilologiczne oraz Historyczny — obejmujący prócz historii, archeologii i bibliotekoznawstwa. W dalszej przyszłości Wydział Historyczny będzie posiadał także kierunki, jak: kulturoznawstwo, etnografię, archiwistykę i historię sztuki.

Dalszy rozwój działalności Wydziału we wszystkich dziedzinach, a także stworzenia odpowiednich warunków do realizacji aktualnych zadań, zależą w poważnym stopniu od spełnienia wysuwanego i stale ponawianego postulatu rozbudowy gmachu humanistyki. Warunki lokalowe Wydziału są bowiem trudne — najtrudniejsze bodaj w skali uczelni. Ich wydatna i możliwie szybka poprawa staje się koniecznością.

Tadeusz Łoposzko

Kronika

Z inicjatywy Rady Zakładowej ZNP UMCS odbyło się otwarcie wystawy grafiki i ekslibrisu w lubelskim Klubie MPIK dnia 26 kwietnia 1977 r. Autorami tej wystawy byli pracownicy Uniwersytetu z Ołomuńca — Dušan Janoušek, Jana Jemelkova i Ladislav Rusek. Wystawę zorganizowano w ramach porozumienia między Uniwersytetem Palackiego w Ołomuńcu i UMCS. Plasty z Czechosłowacji przyjechali do Lublina z rewizytą; poprzednio w Ołomuńcu prezentował swoje grafiki i ekslibrisy dr Zbigniew Józwick z UMCS.

Ikona z Czeramna

(fot. Edward Bach)

leżono ikonę z XIII wieku n.e. To unikalne znalezisko jest trzecim okazem tego typu w Europie.

14 maja 1977 r. w auli Collegium Malus Uniwersytetu Jagiellońskiego odbyło się nadanie tytułu doktora honoris causa prof. dr. Andrzejowi Burdzie. Prof. dr A. Burda sprawował funkcję Rektora UMCS w latach 1955—1967, a obecnie jest kierownikiem Zakładu Prawa Państwowego UMCS.

28 maja 1977 r. uroczyste obchodzili Dzień Drukarza towarzysze sztuki drukarskiej zatrudnieni w Drukarni UMCS. Wśród zaproszonych gości obecni byli m. in. reprezentujący władze Uczelni prorektorzy UMCS: prof. dr hab. Ryszard Orłowski, doc. dr hab. Kazimierz Sykut, doc. dr Albin Koprukowiak, dyrektor administracyjny dr Leszek M. Rouppert i zastępca dyrektora inż. Wiesław Klijer, dyrektor Biblioteki UMCS dr Zdzisław Kowalski, sekretarz KU PZPR doc. dr hab. Sławomir Kozłowski, dyrektor Biblioteki AR dr Edward Maruszak. Spotkanie otworzył kierownik Drukarni mgr Antoni Dudek, odczytując nadesłane z tej okazji okolicznościowe telegramy i listy. Życzenia wraz z medalem uniwersyteckim „Nauka w Służbie Ludu”, przyznanym pracownikom Drukarni za wzorową pracę, złożył prorektor doc. dr hab. K. Sykut. Niektórzy drukarze w dniu swego święta otrzymali nagrody pieniężne, a panie pracujące w Drukarni UMCS obdarowane zostały przez dyrektora dr. L. Roupperta bukietkami stokrotek.

Od 20 maja do 20 czerwca 1977 r. z inicjatywy pracownika naukowego Uniwersytetu A. J. Cuzy w Jassach — czasowo zatrudnionego w UMCS — doktora Jona Tiba — została zorganizowana w Bibliotece Głównej UMCS wystawa poświęcona setnej rocznicy proklamowania niepodległości Rumunii. Dr J. Tiba wygłosił odczyt pt. „Życie i przemiany społeczne wsi w powieści rumuńskiej”.

Dnia 22 czerwca 1977 r. w Zamościu odbyło się uroczyste podpisanie umowy o współpracy między Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej a Urzędem Wojewódzkim w Zamościu. Podpisy pod tekstem umowy złożyli rektor UMCS prof. dr hab. Wiesław Skrzydło i wojewoda zamojski dr Stanisław Juraszek. Postanowienia umowy dotyczą m. in. wymiany informacji, publikacji, przeprowadzenia konsultacji przy opracowywaniu planów oraz tematyki prac naukowo-badawczych i doświadczalnych, mających znaczenie dla rozwoju Uniwersytetu i województwa. Postanowienia umowy mówią także o rozwoju Punktu Konsultacyjnego Zawodowego Studium Administracyjnego w Zamościu.

25 czerwca 1977 r. podpisano umowę o współpracy między UMCS a Wytwórnią Sprzętu Komunikacyjnego „PZL-Mielec”. Umowę podpisali rektor UMCS, prof. dr hab. Wiesław Skrzydło i naczelny Dyrektor Zakładów, mgr Tadeusz Ryczał. Uczelnia nasza ma podjąć starania o utworzenie Punktu Konsultacyjnego o kierunku studiów ekonomicznych w Mielcu.

Podpisanie umowy o współpracy między UMCS a „PZL-Mielec”

Uczelnia nasza utrzymuje ożywione kontakty z naukowymi ośrodkami zagranicznymi. W Lock Haven przebywa obecnie kilkunastoosobowa grupa pracowników UMCS, w której znaleźli się m. in. prof. dr hab. Stanisław Szpikowski, doc. dr hab. Zdzisław Czarnecki, doc. dr Alina Szala. Uczelnia naszą odwiedziło wielu gości zagranicznych. Od 31 sierpnia do 2 września 1977 r. przebywali w UMCS prof. dr Norbert Wimmer z małżonką oraz prof. dr Hans Klecatsky z Uniwersytetu w Innsbrucku. Odbyli oni spotkania z władzami Uczelni i Wydziału Prawa, odwiedzili także Polonijne Centrum UMCS. Od 9 do 16 października 1977 r. przebywał w Instytucie Prawa Karnego dr Peter Aebersold, szwajcarski naukowiec, wykładowca prawa karnego w Uniwersytecie w Bazylei.

Szwajcarski gość Peter Aebersold podczas spotkania z rektorem UMCS (fot. Kazimierz Górecki)

Współpracujący z prof. dr. G. L. Seidlerem — Dyrektorem Instytutu Prawa Publicznego Uniwersytetu Wiedeńskiego, prof. dr T. Oehlinger odwiedził UMCS 15 września 1977 r. wygłaszając na Wydziale Prawa i Administracji wykład nt. „Neutralność Austrii”. Kolejną wizytą była także efektem wcześniejszych wzajemnych kontaktów naukowych. Instytut Fizyki odwiedził w dniach od 6 do 13 października 1977 r. dr Nico Boelrijk z Holandii. Dr N. A. Boelrijk zapoznał się z pracami prowadzonymi przez Instytut Fizyki, wygłosił także cykl wykładów.

*

Od 10 do 17 października 1977 r. przebywała w Instytucie Filologii Rosyjskiej i Słowiańskiej prof. Alizia Lubelli-Romanowicz z Uniwersytetu w Lecce.

*

W 1977 r. decyzją Senatu UMCS wprowadzono zwyczaj wyróżniania dyplomami okolicznościowymi pracowników UMCS, którzy obchodzili w naszej Uczelni jubileusz 30- i 25-lecia pracy. Przez 30 lat w UMCS pracowali prof. dr hab. Adam Bielecki, mgr Stefania Fedorko oraz pracownik administracyjny Stefan Łuczaj. Tych, którzy pracowali 25 lat w naszej Uczelni jest o wiele więcej: doc. dr hab. Bogdan Adamczyk, dr Marian Dąbek, dr Danuta Drożańska, doc. dr Jan Gruba, mgr Stanisław Jusiak, dr Zofia Korybska, prof. dr hab. Kazimierz Myśliński, prof. dr hab. Ryszard Orłowski, prof. dr hab. W. Skrzydło, doc. dr hab. Stanisław Surdacki, mgr Alina Bogusz-Seidler, dr Elżbieta Semczuk, dr Krystyna Warakomska i dr Waclaw Wasilewski.

*

W dniu 23 września 1977 r. odwiedził naszą Uczelnię I Sekretarz KW PZPR w Lublinie mgr inż. Władysław Kruk. Gość podczas spotkania z Rektorem zapoznał się z pracą i planami rozwoju naszej Uczelni. Szczególne zainteresowanie przejawiał naukami ścisłymi i kontaktami UMCS z zagranicą, stąd też jego wizyty w Instytutach Fizyki i Chemii oraz Polonijnym Centrum. I Sekretarz zwiedził miasteczko uniwersyteckie i niektóre z domów studenckich, po południu podejmowany był przez władze uczelni obiadem w Dworcu Kościuszków na Sławinku.

I sekretarz KW PZPR tow. Władysław Kruk w towarzystwie sekretarza KW tow. Tadeusza Mizery, wojewody lubelskiego mgr. Mieczysława Stępnia, rektora UMCS prof. dr. hab. W. Skrzydło odwiedza Instytut Fizyki UMCS (fot. Kazimierz Górecki)

*

Przypadającemu w 1977 roku jubileuszowi XXV-lecia powstania i działalności Wydziału Humanistycznego towarzyszy wiele imprez. 15 października br. odbyło się towarzyskie spotkanie absolwentów, którzy przed pięciu laty otrzymali tytuł magistra historii. Na spotkaniu obecni byli pracownicy naukowcy Instytutu Historii.

*

24 października odbyło się uroczyste posiedzenie Rady Wydziału Humanistycznego połączone z nadaniem sali audytorijnej w Gmachu Humanistyki imienia Profesora Stanisława Krzykały. Sylwetkę Profesora i jego działalność naukową i społeczną przedstawił doc. dr Zygmunt Mańkowski. Aktu odsłonięcia tablicy dokonał Rektor UMCS. Na uroczystość, poza zebranymi licznymi pracownikami i studentami Wydziału Humanistycznego, obecna była także rodzina Profesora.

*

Informatorem dla historyków z całego świata zajmujących się historią nowożytną i najnowszą jest periodyk „New-Letters historiarum earle modern Europe” redagowany w USA. Wśród kilkunastu polskich specjalistów figuruje aż czterech z Lubelskiego Ośrodka Naukowego — prof. dr hab. Grzegorz Leopold Seidler, prof. dr hab. Jan Malarczyk, prof. dr hab. Henryk Zins oraz doc. dr hab. Roman Tokarczyk.

Sergiusz Riabinin

Fraszki z cyklu „Nauka i naukowcy”

Jeśli słuszna jest koncepcja,
że uczeni to też ludzie — nie bogowie —
spordyczna dawka szpilek
chyba wyjdzie im na zdrowie!

Sobie

Przy ocenie jego dorobku,
trzeba dobrze podrapać się w głowę,
które z pozycji to fraszki,
które prace naukowe...

EKSLIBRISY

Zbigniewa Józwika dla pracowników UMCS

linoryt, 1977

*

W wydawnictwie „Annales UMCS” zaszły zmiany na stanowiskach redaktorów poszczególnych sekcji. Redaktorem sekcji filologicznej (AAA) jest prof. dr hab. Mieczysław Subotowicz, redaktorem sekcji chemicznej (AA) został doc. dr hab. Kazimierz Sykut. Dla potrzeb sekcji humanistycznej (F) powołano zastępcę redaktora, którym został doc. dr hab. Wiesław Śladkowski. Redaktorem sekcji ekonomicznej (H) został prof. dr hab. Ryszard Orłowski. W dalszym ciągu — z równą energią jak przed 22 laty — kieruje wydawnictwem redaktor naczelny prof. dr hab. Grzegorz L. Seidler, jego zastępcą został prof. dr hab. Wiesław Skrzydło.

Na ręce redaktora naczelnego „Annales” przekazano z Lock Haven State College dwa informatory. Pierwszy z nich 10-tomowy „American Men and Women of science” zawierający wykaz amerykańskich pracowników naukowych (informatory ten wydany był w latach 1971—1973). Drugi informator zawiera szczegółowy wykaz bibliotek amerykańskich (dane pochodzą z lat 1974—1975).

W dniu 11 października 1977 r. odbyło się w sali teatralnej „Chatki Zaka” zebranie aktywu uniwersyteckiego. Uczestnicy zebrania otrzymali wydrukowane sprawozdanie z działalności UMCS za rok akademicki 1976/1977, którego główne punkty omówił rektor prof. dr hab. Wiesław Skrzydło. Ambitne założenia rozwoju naszej Uczelni, konieczność podnoszenia kwalifikacji, zwiększenie liczby samodzielnych pracowników naukowych przy jednoczesnym prowadzeniu na jak najwyższym poziomie procesu dydaktyczno-wychowawczego — oto najważniejsze zamierzenia, jakie zostały przedstawione.

Prof. dr hab. R. Orłowski omówił dotychczasowy stan i poddał ocenie działalność Instytutów, stwierdzając m.in., że „mimo pewnych niedociągnięć formalnych oraz strukturalnych, większość pracujących w UMCS instytutów działa prawidłowo i poszczycić się może znacznymi sukcesami. Nie należy jednak rezygnować z programu zmian dotyczących pełnej integracji naukowej, kształcenia własnej kadry, prowadzenia poza działalnością naukowo-dydaktyczną działalności wychowawczej”.

Założenia pracy ideowo-wychowawczej realizowane przez Komitet Uczelniany PZPR przedstawił i sekretarz dr Kazimierz Williński. Powiedział on m.in., że „Uczelnię opuszczać mają nie tylko specjaliści z rozmaitych dziedzin wiedzy, lecz także zaangażowani, świadomi obywatele”.

Przewodniczący Rady Uczelnianej SZSP J. Bolesławski położył także szczególny nacisk w swoim wystąpieniu na pracę ideową i patriotyczne wychowanie studentów.

*

15 października 1977 r. w Białej Podlaskiej odbyło się podpisanie umowy o współpracy między UMCS a władzami województwa białsko-podlaskiego. Umowę podpisali rektor UMCS prof. dr hab. Wiesław Skrzydło i wicewojewoda mgr Jerzy Cywoniuk. Wagę podpisanego porozumienia podkreślił w swoim wystąpieniu i sekretarz KW PZPR w Białej Podlaskiej mgr Ryszard Socha. W dniu tym odbyła się także inauguracja działalności Punktu Konsultacyjnego ZSA w Międzyrzeczu Podlaskim. Podczas inauguracji wykład na temat „Podziałów i władz administracyjnych Lubelszczyzny w czasach II Rzeczypospolitej” wygłosił prof. dr hab. W. Cwik.

*

Od 16 do 18 października 1977 r., już po raz drugi zorganizowano w Kazimierzu Dolnym n. Wisłą sympozjum naukowe poświęcone źródłom historycznym i problemom warsztatu historyka. Sympozjum zorganizowane zostało przez Instytuty Historii UMCS i Uniwersytetu Łódzkiego. Naszą Uczelnię reprezentowali prof. dr hab. Władysław Cwik, prof. dr hab. Zdzisław Cackowski, prof. dr hab. Leon Kaczmarek, doc. dr Walerian Świeczkowski.

*

19 października 1977 r. odbyła się uroczystość otwarcia pierwszego w kraju Hotelu dla Studentów Pracujących. W uroczystości udział wzięli — kierownik Wydziału Nauki KC PZPR prof. dr Jarema Maciszewski, wiceminister Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki prof. dr Janusz Górski, i sekretarz KW PZPR w Lublinie mgr inż. Władysław Kruk. Obecni byli przedstawiciele władz miejskich oraz naszej Uczelni. Hotel ten zbudowany został w ciągu 2 lat, posiada 324 miejsca noclegowe. Dla studentów zaocznych przygotowano pokoje dwuosobowe, urządzona została czytelnia i świetlica.

*

3 listopada 1977 r. rozpoczął wizytę na Wydziale Ekonomicznym UMCS dziekan Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Lwowskiego prof. dr Iwan Romanowicz Michasiuk. Podczas rozmów, które przeprowadził z władzami Uczelni i Wydziału określona została wspólna tematyka badawcza. Dotyczyć ona będzie problemów związanych

z naukowymi podstawami planowania i zarządzania w gospodarce narodowej. Wraz z prof. Michasiukiem przyjechał do UMCS Dyrektor Lwowskiego Ogrodu Botanicznego dr Orest Urbański. Oba Ogrody Botaniczne utrzymują od lat ożywioną współpracę zajmując się m.in. problematyką ochrony środowiska naturalnego.

*

9 listopada 1977 r. w Lublinie rektor UMCS i prezes Rady OW NOT mgr inż. Modest Doliński podpisali umowę o współpracy. Po ustanowieniu umowy mówią m.in. o organizowaniu wspólnych zespołów badawczo-wdrożeniowych, udziale pracowników naukowych i technicznych z UMCS w pracach zespołów NOT, pomocy uczelni w zakresie doskonalenia kadr, konferencji naukowo-technicznych, szkolenia i odczytów organizowanych przez OW NOT.

*

21 listopada Wiesław Doliński — kierownik Wyszkożenia Sportowego w Środowiskowym Klubie AZS, a pełniący w Studium Wychowania Fizycznego i Sportu UMCS funkcję zastępcy kierownika d/s dydaktyczno-wychowawczych, obronił doktorat w krakowskiej AWF. Jest to pierwszy w środowisku akademickim Lublina doktorat z zakresu wychowania fizycznego. Dr W. Doliński pisał pracę pod kierunkiem doc. dr hab. E. Dudzińskiego, a jej tytuł brzmiał „Sprawność i wydolność fizyczna studentek UMCS”.

*

24 listopada 1977 r. udali się z rewizytą do Uniwersytetu im. Iwana Franki we Lwowie: rektor UMCS, prof. dr hab. Wiesław Skrzydło, i zastępca rektora prof. dr hab. Ryszard Orłowski, i sekretarz Komitetu Zakładowego PZPR dr Kazimierz Williński oraz redaktor naczelny Wydawnictwa Annales UMCS prof. dr hab. G. L. Seidler. Przekazali oni władzom Uniwersytetu im. Iwana Franki wspólną publikację prawników obu uniwersytetów — „Rozwój demokracji socjalistycznej”, odbyli także rozmowy nt. dalszego umacniania i perspektyw rozwoju wzajemnej współpracy między dwoma uniwersytetami. Gazeta Uniwersytetu we Lwowie poświęciła XX-leciu współpracy specjalne wydanie, znalazł się tu artykuł omawiający tę ostatnią wizytę i rozmowy.

*

13 i 14 grudnia 1977 r. odbywał się w Lublinie Ogólnopolski Zjazd Kierowników Katedr i Instytutów Archeologii. Uczestnicy Zjazdu, a są nimi archeolodzy z Uniwersytetu Jagiellońskiego, Łódzkiego, Wrocławskiego, Poznańskiego i Warszawskiego oraz Wyższej Szkoły Nauczycielskiej w Słupsku, dokonali podsumowania sezonu wykopaliskowego w Polsce w roku 1977. Obrady Zjazdu rozpoczęły się tradycyjnym powitaniem, które w imieniu organizatorów wygłosił doc. dr Jan Gurba. Wśród zaproszonych gości znalazł się m.in. koordynator resortowego planu badań archeologicznych MNSzWiT prof. dr Jan K. Kozłowski z UJ oraz mgr Stanisława Rosiecka — naczelnik Wydziału Badań Naukowych i Bazy Materialnej w Departamencie Studiów i Badań Uniwersyteckich, Ekonomicznych i Pedagogicznych. Władze UMCS reprezentował prorektor doc. dr hab. K. Sykut. Pierwszy referat na Zjeździe wygłosił doc. dr Jan Miecicki z UL, który mówił o wykorzystaniu mechanizacji w prowadzeniu terenowych prac archeologicznych. Podczas obrad wygłoszono kilkanaście referatów, odbyło się również zebranie komitetu redakcyjnego podręcznika archeologii.

Elżbieta Mulawa-Pachoł

NEKROLOGI

PROF. DR HAB.
WŁODZIMIERZ HUBICKI

11 lipca 1977 r. zmarł jeden z najznakomitszych uczonych UMCS,

PROF. DR HAB. WŁODZIMIERZ HUBICKI — wybitny chemik i historyk nauki o rozległej i głębokiej wiedzy, świetny pedagog, dydaktyk i organizator, który swoją aktywną z pełnym poświęceniem pracą na naszym Uniwersytecie w ciągu 30 lat wniósł olbrzymie fundamentalne zasługi w dziedzinie organizacji, dydaktyki i pracy naukowej Uczelni, przyczyniając się waleń do rozwoju Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

Urodził się 1 stycznia 1914 r. w Borysławiu jako syn Ludwika Hubickiego — inżyniera w kopalni nafty i Marii z d. Ciszewskiej — nauczycielki. Studiował chemię na Uniwersytecie Jagiellońskim. Po uzyskaniu stopnia magistra w roku 1938 został asystentem UJ. W okresie okupacji pracował jako nauczyciel fizyki i chemii w zawodowych szkołach w Wieliczce i Krakowie. Zawarł związek małżeński z Krystyną z domu Kaban. W roku 1943 złożył rygorozę doktorskie na tajnym Uniwersytecie Jagiellońskim, gdzie również pracował jako wykładowca chemii.

W latach 1945—1947 był starszym asystentem UJ w Krakowie, brał czynny udział w odbudowie zniszczonego laboratorium chemicznego, opiekował się magistrantami, napisał podręcznik analizy chemicznej (trzykrotnie wznawiany).

1 października 1947 r. został powołany na stanowisko Zastępcy Profesora w Katedrze Chemii Nieorganicznej UMCS w Lublinie, z którą związał się z pełnym oddaniem do końca swego życia. Zdobyliśmy wówczas wspaniałego Kierownika, który od samego początku podjął nadzwyczaj energiczne i owocujące starania w celu stworzenia warunków do pracy naukowej i dydaktycznej w przejętej wówczas nader skromnej Katedrze z kadrą asys-

tenką złożoną z dwóch chemików po absolutorium i 5 studentów II roku chemii. Od razu zdobył nasze głębokie uznanie i szacunek a współpraca z Nim układała się bardzo pomysłnie.

5 maja 1949 r. habilitował się przed Radą Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego UMCS i Komisją Habilitacyjną, w skład której wchodził profesorowie zwyczajni: T. Miłobędzki, B. Kamiński, W. Kemula, S. Ziemecki i M. Turnau-Morawska. W 1950 r. otrzymał nominację na profesora nadzwyczajnego a po 10 latach — profesora zwyczajnego.

W roku akademickim 1950/1951 pełnił funkcję prodziekana Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego UMCS, w następnych latach 1951/1953 był z kolei organizatorem Wydziału Matematyki-Fizyki i Chemii oraz dziekanem tegoż Wydziału. W 1957 roku został prorektorem d/s naukowych, którą to zaszczytną i odpowiedzialną funkcję pełnił do 1 października 1959 roku. Równocześnie w latach 1952—1960 był zaangażowany w Zakładzie Historii Nauki PAN i od tego czasu nadal był członkiem rady naukowej tegoż Zakładu i Komitetu Historii Nauki PAN.

Od profesora Hubickiego wyszła idea i inicjatywa zorganizowania Lubelskiego Towarzystwa Naukowego, początkowo gorąco popierana przez nieliczną grupę lubelskich profesorów a potem wnikliwie rozpatrywana i przygotowana do realizacji z prof. dr. Janem Dobrzańskim i prof. dr. Grzegorzem L. Seidlerem. Jako prorektor UMCS otworzył pierwsze organizacyjne zebranie 30 czerwca 1957 r. z udziałem 25 najwybitniejszych profesorów wyższych uczelni — członków założycieli LTN. Od pierwszych wyborów do końca swego życia pełnił funkcję wiceprezesa założonego Towarzystwa.

Jako kierownik Katedry Chemii Nieorganicznej UMCS, dzięki wielkiemu zaangażowaniu się w pracę badawczą i dydaktyczną i wciągnięciu doń swoich młodszych współpra-

cowników, doprowadził do utworzenia największej Katedry na UMCS, zatrudniającej 51 pracowników. W okresie reorganizacji struktury uniwersytetów w Polsce powołany został na stanowisko kierownika Zakładu Chemii Nieorganicznej i Ogólnej UMCS. Był promotorem 360 prac magisterskich, 23 rozpraw doktorskich i 5 przewodów habilitacyjnych własnych uczniów.

Jego dorobek naukowy w ujęciu bibliograficznym obejmuje 238 opublikowanych prac oraz 100 wydrukowanych tylko w streszczeniach referatów i komunikatów z różnych ogólnopolskich i międzynarodowych kongresów i zjazdów naukowych. Publikacje Profesora to prace naukowo-badawcze (170) artykuły popularno-naukowe (40), ogłoszone zastrzeżenia patentowe (13) oraz opracowania dla przemysłu (15). Jego najważniejsze osiągnięcia naukowe dotyczą chemii, roztworów niewodnych oraz rozdzielania pierwiastków ziem rzadkich, odgrywające ostatnio nader istotną rolę w technice.

Ponadto wslawił się także swoimi dociekliwymi odkryciami również w dziedzinie historii chemii. Jako wybitny specjalista i znawca był osmiokrotnie delegowany na Międzynarodowe Kongresy Historii Nauki organizowane regularnie co trzy lata (Florencja, Barcelona, Filadelfia, Warszawa, Paryż, Moskwa, Tokio, Erynburg). W 1971 roku został powołany na Członka Międzynarodowej Akademii Historii Nauki.

Zaliczał się do najpoważniejszych autorytetów w sprawach naukowych i uniwersyteckich. Był głębokim humanistą o precyzyjnym umyśle i wspaniałej chłonnej pamięci. Życzliwy dla studentów, odznaczał się sprawiedliwością, taktem, wnikliwym zrozumieniem spraw ludzkich. Kierował zespołami badawczymi bez formalnych przymusów. Był celnym doradcą dla licznego grona znajomych i przyjaciół we wszystkich sprawach naukowych i życiowych. Jego oceny i rady były bardzo wnikliwe i trafne. Utraciliśmy prawdziwego nauczyciela akademickiego.

Uroczyste pożegnanie Profesora odbyło się 13 lipca w Gmachu Instytutu Chemii UMCS. Pochowany został 16 lipca 1977 roku na cmentarzu Rakowickim w Krakowie.

Maria Dąbkowska

**PROF. DR HAB.
JÓZEF MAZURKIEWICZ**

W dniu 5 października 1977 roku zmarł emerytowany nauczyciel akademicki UMCS PROF. DR HAB. JÓZEF MAZURKIEWICZ. Ten wybitny uczony i wychowawca młodzieży studenckiej związany był mocno z Lublinem i Lubelszczyzną.

Urodzony w Kurowie 14 września 1904 roku ukończył Gimnazjum im. St. Staszica w Lublinie, a następnie studia prawnicze i historyczne na KUL. Uczestniczył w seminarium historyczno-prawnym Uniwersytetu Lwowskiego, czego wynikiem stało się opublikowanie w roku 1933 rozprawy doktorskiej o ustawach amortyzacyjnych w dawnej Polsce.

W latach trzydziestych pracował w lubelskiej palestrze, w tym też okresie został Posłem na Sejm. Równocześnie kontynuował swe badania naukowe, ogłaszając w roku 1935 pracę o ostatnich latach dawnej hipoteki polskiej w Lublinie.

Kampanię wrześniową odbył jako oficer rezerwy 8 p.p., walcząc w okolicach Tomaszowa Lubelskiego. Ranny, dostał się do niewoli, gdzie uzupełniał studia historyczne oraz wykładał na kursach uniwersyteckich historię ustroju i prawa polskiego.

Po powrocie z niewoli do kraju w roku 1946 został wykładowcą na KUL. Po utworzeniu na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej Wydziału Prawa w roku 1949 objął na tym Wydziale kierownictwo Zakładu Historii Państwa i Prawa Polskiego, jako zastępca profesora. W okresie tym działał aktywnie przez wiele lat w SFOS. W roku 1956 został docentem, w 1962 uzyskał tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego, a w 1971 — profesora zwyczajnego. Na Wydziale Prawa UMCS piastował przez wiele lat funkcje prodziekana (1956—1962) oraz dziekana (1962—1964).

W roku 1971 objął stanowisko Dyrektora nowo powstałego Instytutu Historii i Teorii Państwa i Prawa, które zajmował do chwili przejścia na emeryturę, tj. do jesieni 1954 roku.

Dorobek naukowy Profesora obejmuje kilkadziesiąt pozycji. Wśród nich szczególną wagę posiadają rozprawy poświęcone problematyce historyczno-prawnej i historycznej Lubelszczyzny, jak np. książka o jurdykach Lublina i szereg opraco-

**DOC. DR HAB.
STANISŁAW TWOREK**

W dniu 7 listopada 1977 roku zmarł DOC. DR HAB. STANISŁAW TWOREK. Nieubłagana śmierć wyrwała nagle z naszego grona człowieka, który wśród wielu dróg wybrał tę najpiękniejszą, a zarazem najtrudniejszą — drogę samodoskonalenia, a jednocześnie służenia innym: rodzinie, społeczeństwu, ojczyźnie i socjalizmowi.

Był wybitnym historykiem, znakomitym znawcą okresu Odrodzenia i Reformacji w Europie i w Polsce. Z problematyki tej napisał dwie obszerne monografie: „Zbór lubelski i jego rola w ruchu arikańskim w Polsce” oraz „Działalność oświatowo-kulturalna kalwinizmu małopol-

kań poświęconych historii ustroju i własności w miastach prywatnych w Polsce. Odkrycie problematyki miast prywatnych i jej opracowanie jest właśnie trwałą zasługą i wkładem Profesora do nauk historyczno-prawnych. W pracach inicjowanych nie docenianego dotychczas uczestniczyło szerokie grono Jego uczniów, gdyż uczony ten doceniał rolę prac zespołowych. Duże znaczenie ma wykorzystywanie przez Profesora do prac historyczno-prawnych nie docenianego dotychczas rodzaju źródeł, jakimi są księgi i akta hipoteczne oraz akta notarialne.

Jego duże zasługi dla Lublina i Lubelszczyzny zostały docenione przez władze miejscowe, które nadały Mu Honorową Odznakę Zasłużonego dla Lublina i Lubelszczyzny.

Osobna karta — to działalność Profesora na polu kształcenia kadry naukowej. Był On promotorem sześciu prac doktorskich i recenzentem szeregu innych rozpraw doktorskich i habilitacyjnych. Pod Jego kierunkiem napisano kilkadziesiąt prac magisterskich i dyplomowych. Kierując seminariami i pracami doktorskimi oraz interesując się realizowanymi w Zakładzie pracami habilitacyjnymi, potrafił stworzyć za wszelką cenę atmosferę życzliwości i twórczej współpracy.

Odznaczony był m. in. Krzyżem Kawalerskim i Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski.

Był człowiekiem wielkiej skromności i prawości, prawdziwym przyjacielem młodzieży studenckiej i młodych naukowców, wzorowym wychowawcą, wybitnym uczonym i gorącym patriotą.

Władysław Cwik

skiego w wieku XVI—XVIII”. Głównie z tego zakresu opublikował także na łamach „Odrodzenia i Reformacji w Polsce”, „Annales” UMCS, i „Rocznika Lubelskiego” wiele artykułów, rozpraw i recenzji. Ogółem bibliografia Jego prac liczy przeszło 100 pozycji.

Szczególne zasługi położył także Stanisław Tworek na polu nowocześnie pojmowanych badań regionalnych, dotyczących dziejów Lublina i Lubelszczyzny w wieku XVI—XVIII. Był autorem obszernych rozdziałów obejmujących ten okres chronologiczny w tak znanych publikacjach, jak „Dzieje Lublina” i „Dzieje Lubelszczyzny”. Równoległe kontynuował badania nad dziejami powszechnymi. Śmierć przerwała Mu prace nad kolejną książką poświęconą dziejom reformacji w Wielkim Księstwie Litewskim.

Jego prace historyczne cechowała głęboka znajomość źródeł, a widoczna erudycja świadczy o wielkiej pracowitości i talencie Autora. Cechy te uwidoczniły się także w doskonale prowadzonych zajęciach dydaktycznych, które zjednywały sobie bez reszty młodzież studencką.

Stanisław Tworek całą swą działalność naukową i dydaktyczną związał z Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej. Tu w roku 1955 ukończył studia, tu uzyskał kolejne stopnie naukowe.

Pełniąc funkcje dziekana Wydziału Humanistycznego w okresie dwóch kadencji w latach 1970—1975 i dyrektora Instytutu Historii, od 1975 roku do chwili śmierci, walczył o rozwój i wzrost Wydziału i Instytutu.

Po wyzwoleniu w swych latach szkolnych i uniwersyteckich rozpoczął, jako członek ZMP, aktywną działalność polityczno-społeczną, którą kontynuował z ogromnym zaangażowaniem po wstąpieniu w szeregi PZPR. Pełnił tam w latach 1966—1970 funkcję I sekretarza Oddziałowej Organizacji Partyjnej Wydziału Humanistycznego. Pryncypialny w zasadniczych kwestiach ideologicznych i politycznych przejawiał równocześnie wielką wrażliwość i troskliwość dla codziennych problemów i spraw ludzkich.

Pisząc w żalu to wspomnienie, jako jeden z kolegów i przyjaciół Zmarłego, mam prawo i obowiązek powiedzieć, iż był On człowiekiem szlachetnym i prawym, skromnym i wielkodusznym, przyjacielem oddanym i serdecznym.

Stanisław Tworek dorobkiem swego jakże pracowitego i owocnego życia wpisał się na stałe w dzieje historiografii polskiej. Wspaniały Człowiek, niezawodny Kolega i Przyjaciel pozostanie na zawsze w naszych sercach.

Wiesław Śladkowski

Zespół d/s Obchodów Dni Nauki Radzieckiej i Techniki zorganizował dwie wycieczki — 15 maja do Warszawy i 19 kwietnia do Katowic na wystawy, które obejrzeli pracownicy nauki UMCS i studenci.

Zespół d/s Współpracy z Radzieckimi Ośrodkami Naukowymi współdziałał z Uniwersytetami: im. Iwana Franki we Lwowie oraz Uniwersytetem w Erewaniu. Owocem tej współpracy stała się wzajemna wymiana pracowników naukowych połączona z cyklem okolicznościowych wykładów. W dniach od 10 do 17 października 1977 r. prof. dr hab. M. Zakrzewska-Dubasowa, prof. dr hab. J. Malarczyk, doc. dr M. Jełowicki, odwiedzili Uniwersytet w Erewaniu.

W dniach od 17 do 22 października gościli w UMCS rektor Uniwersytetu im. Iwana Franki we Lwowie prof. dr Mikołaj Maksymowicz i sekretarz KU PZPR doc. dr Tamara Starczenko. Przy ich udziale dokonano na uroczystym posiedzeniu Senatu akademickiego przeglądu dorobku dwudziestoletniej współpracy naukowej obu zaprzyjaźnionych Uczelni i wytyczono plan działania na lata najbliższe. Goście uczestniczyli w otwarciu wystawy obrazującej w przekroju historycznym wyniki dwudziestoletniej współpracy. Problematyce współpracy naukowej obu uniwersytetów poświęcono specjalny numer, wydawany w kolorowej szacie graficznej, „Informatora UMCS” nr 4/77. Pracownicy nauki Wydziału Prawa UMCS wspólnie z pracownikami naukowymi Wydziału Prawa Uniwersytetu im. Iwana Franki we Lwowie wydali drukiem książkę pt. *Rozwój demokracji socjalistycznej*. Pracownicy nauki Wydziałów humanistycznych obu uczelni prowadzili wspólne badania nad polsko-ukraińskimi związkami literackimi uwieńczone opracowaniem książkowym *Mosty przyjaźni* (w druku). W dniu 25 października 1977 r. delegacja naszej Uczelni w składzie: prorektor doc. dr A. Koprucki, kierownik Zakładu Historii Narodów ZSRR prof. dr hab. M. Zakrzewska-Dubasowa uczestniczyli w sesji naukowej poświęconej 60-leciu Rewolucji Październikowej, zorganizowanej przez Uniwersytet im. Iwana Franki we Lwowie.

Zespół d/s Sesji Naukowych zorganizował w dniach od 3 do 4 listopada 1977 r. sesję pod hasłem „Wielki Październik i Drogi Rozwoju Socjalizmu” z udziałem badaczy historii narodów ZSRR z kraju i z zagranicy. Pokośmiej tej wielkiej imprezy stała się książka wydana pod redakcją prof. dr hab. M. Zakrzewskiej-Dubasowej. Zamieszczono w niej prace naukowców polskich: prof. dr hab. T. Walichnowskiego (Warszawa), prof. dr hab. M. Zakrzewskiej-Dubasowej, prof. dr hab. W. Bortnowskiego (Łódź), doc. dr A. Koprucki, dr K. Wróbel-Lipowej, dr J. Lewandowskiego i radzieckich: prof. N. F. Sidorcuka (Lwów), prof. dr M. Arekeliana (Erewań), doc. dr G. M. Arutiuniana (Erewań), doc. dr A. Fehera (Debreczyn), prof. dr S. A. Makarczuka (Lwów) i dr L. Krukowskiej.

Zespół d/s Wykładów zorganizował w listopadzie i grudniu cykl odczytów na temat osiągnięć nauki radzieckiej i współpracy naukowej polsko-radzieckiej. Odczyty te wygłosiło ponad 30 pracowników UMCS.

Zespół d/s Imprez Studenckich przygotował okolicznościowe akademie, specjalne projekcje filmowe, uroczyste wieczory piosenek rosyjskich i radzieckich, spotkania, odczyty i dyskusje tematyczne związane z Wielkim Październikiem.

W Zespole d/s Wystaw obchody 60-lecia Rewolucji Październikowej objęły szczególnie szeroki zasięg. W miesiącach maju i czerwcu 1977 r. zorganizowano w Bibliotece Głównej cykl wystaw pod hasłem „Poznajmy kraje obozu socjalistycznego”, połączone z okolicznościowymi prelekcjami i odczytami gości zagranicznych. W organizacji tych imprez współdziałano z przedstawicielami d/s kultury ambasad: Czechosłowackiej, Węgierskiej Republiki Ludowej i Rumuńskiej Republiki Ludowej. Dla uczczenia setnej rocznicy urodzin Feliksa Dzierżyńskiego zorganizowano w gmachu Biblioteki Głównej wystawę na temat „Feliks Dzierżyński — życie i działalność”. Doc. dr A. Koprucki wygłosił odczyt pt. „Feliks Dzierżyński na Lubelszczyźnie”. Obie imprezy cieszyły się wielką popularnością. Wystawę, po miesięcznej ekspozycji, udostępnił Zespołowi Szkół Zawodowych w Lublinie i spółdzielczości w Lubartowie. W dniu 19 września 1977 r. zorganizowano w gmachu Biblioteki Głównej poranek muzyki rosyjskiej i radzieckiej. 3 października zorganizowano w Bibliotece Głównej spotkanie z przedstawicielami Instytutu Naukowo-Przemysłowego w Moskwie, na którym płk. A. S. Ziemcow wygłosił prelekcję pt. „Udział Polaków w Wielkiej Rewolucji Październikowej”.

W dniu 17 października 1977 r. dokonano w gmachu Biblioteki Głównej otwarcia wystawy dorobku 20-letniej współpracy naukowej UMCS z Uniwersytetem im. Iwana Franki we Lwowie. Wystawę wzbogaciła ekspozycja wydaw-

nictw książki ukraińskiej oraz wystawa ekslibrisu ukraińskiego ze zbiorów dr. Zbigniewa Józwicka. Licznie zgromadzonym gościom krajowym i zagranicznym prezentowano barwnie wydany katalog „20 lat kontaktów i współpracy naukowej UMCS i Uniwersytetu im. Iwana Franki”, opracowany przez mgr Marię Wilczyńską. W dniu 4 listopada 1977 r. udostępnił społeczności akademickiej wielką wystawę „PRL—ZSRR. Przyjaźń—Pomoc—Współpraca. W 60-lecie Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej”. Otwarcia wystawy, która zgromadziła wielu naukowców z uczelni krajowych i zagranicznych oraz młodzież akademicką, dokonał rektor UMCS prof. dr hab. Wiesław Skrzydło. Wystawę wzbogaciła barwna publikacja okolicznościowa pióra mgr Teresy Gaworczyk i dr. Zdzisława Kowalskiego.

Ten bardzo pobiczny przegląd imprez i uroczystości poświęconych 60-leciu Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej wskazuje na rangę nadaną rocznicy obchodów i upewnia, że władze Uczelni, organizacje polityczne i społeczne, pracownicy nauki, administracyjni i studenci właściwie rozumieją i doceniają znaczenie Wielkiego Października w dziejach Związku Radzieckiego, Polski i świata.

Zdzisław Kowalski

Ambasador USA w naszej Uczelni

28 maja 1977 r. Instytut Filologii Angielskiej UMCS przyjmował niecodziennego gościa — ambasadora USA w Polsce Richarda T. Daviesa, wraz z attache kulturalnym ambasady dr. Robertem Gassende. Wizyta obu gości złożona została w efekcie współpracy Instytutu Filologii Angielskiej z ambasadą amerykańską.

Z okazji 200-lecia USA ambasada amerykańska przekazała UMCS w darze książki o wartości ponad 10 tys. dolarów oraz aparaturę do korzystania z tzw. mikrofilmów, która umożliwiła sprężenie biblioteki IFA z Centrum Studiów Amerykańskich w Warszawie. Dzięki temu naukowcy i studenci z ośrodka lubelskiego uzyskali możliwość korzystania z najbogatszych w Polsce zbiorów literatury amerykańskiej, a lubelski księgozbiór stał się częścią najbardziej kompletnej w Polsce biblioteki amerykańskiej.

Rektor UMCS, prof. dr hab. Wiesław Skrzydło zaprosił ambasadora Richarda T. Daviesa oraz dr. Roberta Gassende na uroczystość publicznego przekazania daru naszemu Uniwersytetowi, połączoną ze zwiedzeniem wystawy.

Dar obejmuje około 2000 tomów, na które składają się najważniejsze i najtrudniej dostępne pozycje: egzemplarz biblii przygotowany i zatwierdzony do użytku za króla Jakuba I — jedno z najważniejszych chyba dzieł kształtujące kulturę, mentalność i literaturę amerykańską oraz kompletne zbiory dzieł klasyków poezji i prozy amerykańskiej i opracowania zagadnień społecznych i kulturowych.

Ceremonia przekazania daru odbyła się w sali czytelni biblioteki zakładowej IFA. Uniwersytet reprezentowany był przez rektora prof. dr hab. Wiesława Skrzydło, dziekana Wydziału Humanistycznego, doc. dr hab. Tadeusza Łoposzko, dyrektora IFA doc. dr Waleriana Świeczkowskiego, opiekuna badań amerykańskich prowadzonych w IFA dr. Franciszka Lire, pracowników Instytutu Filologii Angielskiej oraz liczną grupę studentów.

Wiktor Gonet

Spotkanie ambasadora USA w Polsce z władzami Uczelni i Wydziału Humanistycznego (od lewej): dziekan doc. dr hab. T. Łoposzko, rektor prof. dr hab. W. Skrzydło, ambasador R. T. Davies, attache kulturalny ambasady dr R. Gassende oraz prorektor prof. dr R. Ortowski)

SYLWETKI PROFESORÓW

Prof. dr Aniela Chałubińska

W roku akademickim 1977/78 obchodzimy 75 rocznicę urodzin prof. dr Anieli Chałubińskiej, w ubiegłym roku minęło 50 lat od uzyskania przez nią tytułu naukowego doktora, jak również 50 lat Jej nieprzerwanej pracy nauczycielskiej — najpierw w szkołach średnich Lublina, potem na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej. Mimo tak rzadkiego zbiegu ważnych rocznic, sprzeciwiła się zorganizowaniu jakichkolwiek uroczystości jubileuszowych. Niech więc przynajmniej przypomnienie faktów z Jej bogatego i twórczego życia będzie jakąś formą złożenia hołdu zasłużonemu Człowiekowi.

Urodziła się w 1902 roku we Lwowie jako córka Ludwika Chałubińskiego, inżyniera chemika i Antoniny z Kamińskich. W dzieciństwie i wczesnej młodości mieszkała z rodziną w Zakopanem w domu, który wybudował Jej dziadek, dr Tytus Chałubiński. Ten okres pozostawił trwałe przywiązanie do Tatr, które później przejawiało się między innymi w organizowaniu i osobistym prowadzeniu wielu wycieczek szkolnych i akademickich. Również w tym okresie dzięki doskonałemu pedagogom, z jakimi zetknęła się w czasie nauki w Zakopanem i Krakowie rozwinęły się Jej wszechstronne uzdolnienia i zainteresowania.

W roku 1921 ukończyła Gimnazjum Realne ss. Urszulanek w Krakowie i rozpoczęła studia na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie. Wybór geografii jako głównego kierunku studiów był zaskakujący dla otoczenia, zwłaszcza dla nauczycieli, którzy wysoko oceniali talent literacki Anieli Chałubińskiej i na tym polu wróżyli sukcesy życiowe. Uniwersytet Lwowski był ośrodkiem skupiającym grono wybitnych naukowców zajmujących się badaniem ziemi. Należy wymienić przynajmniej nazwiska Eugeniusza Romera, Wojciecha Rogali, Henryka Arctowskiego.

Na polu geografii szczególnie wszechstronna i owocną pracę rozwijał prof. E. Romer, gromadząc wokół siebie najzdolniejszą młodzież, z której rekrutował się późniejsi czołowi geografowie polscy. Osobowość prof. Romera wywarła wielki wpływ na rozwój naukowy Anieli Chałubińskiej, która należała do Jego najzdolniejszych uczniów. W okresie studiów opracowała trzy rozprawy, z których dwie („Ludwik Zejsner jako geograf” i „O spełnianiu skał na Podolu”) ukazały się drukiem w roku 1928. Na podstawie tej ostatniej doktoryzowała się w roku 1928.

Ten sam rok rozpoczęła długi rozdział pracy zawodowej Jublatki, która przybyła do Lublina jako 24-letni doktor filozofii w zakresie geografii z geologią i do dziś pracuje w naszym mieście.

Jej powołaniem było i jest nauczanie. Tę pasję życiową realizuje przez cały czas swojej pracy w szkołach średnich Lublina i na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej. W szkolnictwie średnim (Gimn. ss. Urszulanek 1928—1931, Gimn. im. Unii Lubelskiej 1928—1950) była świetną i pełną twórczej inwencji nauczycielką, której fascynujące lekcje pozostały w pamięci uczennic. Jej talent został wykorzystany również w lubelskich szkołach w kształceniu nauczycieli (przed wojną w Państwowym Pedagogium im. E. Estkowskiego, po wojnie w Liceum Pedagogicznym). W latach 1931—1949 była kierowniczką Ogniska Metodycznego Geografii Kuratorium Okręgu Szkolnego Lubelskiego. W czasie okupacji prowadziła Ognisko w ramach tajnego nauczania. Przed wojną wydała wraz z Michałem Janiszewskim dwa oryginalne podręczniki szkolne: „Geografia Euro-py” (1934) i „Geografia Polski” (1936).

W 1950 roku została zwolniona z pracy przez kuratora OSŁ. Mimo to nie zrezygnowała z działalności w szkolnictwie prowadząc wykłady z metodyki nauczania geografii na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej, wykłady na licznych kursach dla nauczycieli, na specjalnie dla nich organizowanych odczytach w Lubelskim Oddziale Polskiego Towarzystwa Geograficznego. Wraz z Michałem Janiszewskim daje nauczycielom nieocenioną pomoc w pracy w postaci atlasików do ćwiczeń geograficznych publikowanych od 1946 roku i wielokrotnie — po dziś dzień — wznawianych. W roku 1955 została mianowana docentem, a w rok później objęła kierownictwo nowo powstałej Katedry Geografii Regionalnej, którą prowadziła w zakresie metodyki nauczania geografii fizycznej Polski, geografii regionalnej oraz tzw. konserwatoria na wyższych latach studiów. Po przejściu na emeryturę podjęła wykłady z metodyki nauczania geografii i z geografii regionalnej. Była promotorem sześciu prac doktorskich.

W dorobku naukowym — liczącym ponad 100 publikacji, w tym 9 książek — odbijają się Jej rozległe zainteresowania obejmujące 4 dziedziny: historię geografii, geografii fizyczną, geografii regionalną i dydaktykę geografii. Wśród prac badawczych najbardziej grupę stanowili opracowania z historii geografii, zapoczątkowane jeszcze w czasie studiów i kontynuowane aż do dnia dzisiejszego. Wysoko ceniony w tej dziedzinie jest cykl prac poświęconych ocenie dorobku Ignacego Domeyki, oparty na długoletnich, odkrywczych badaniach przeprowadzonych w Polsce i w Par-ryżu. Wybitna wartość publikacji dotyczących dydaktyki geografii stawia ją na czołowym miejscu wśród polskich dydaktyków geografii.

Cały dorobek naukowy Jublatki wyróżnia się inwencją twórczą, oryginalnością metodyczną, pięknym językiem, niezwykłą precyzją w formułowaniu myśli. Dlatego też Jej prace są dla czytelnika interesujące i łatwe w odbiorze.

Jej zasługi w pracy na Uniwersytecie nie mogą być mierzone jedynie wartością publikacji. Wybitne walory intelektu wspomaganego ogromnym doświadczeniem z okresu nauczania w szkole oraz postawa bezinteresownego zaangażowania w kształcenie młodzieży akademickiej i początkujących pracowników nauki sprawiły, że w dziedzinie rozwoju młodej kadry ogromny dorobek profesor Chałubińskiej do tej pory przynosi owoce.

Z właściwą sobie energią i ofiarnością pracowała jako członek Zarządu Lubelskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Geograficznego.

W uznaniu zasług została wyróżniona nagrodami Ministra: w 1964 roku III stopnia, w 1973 I stopnia oraz odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi (1956), Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1973) i Medalem Komisji Edukacji Narodowej (1976).

Krystyna Wilgatoła

NAUKA I PRAKTYKA

Działalność wynalazcza

Ogólnie przyjętymi wykładnikami aktywności technicznej w dziedzinie nauki i techniki są odkrycia i wynalazki. Liczba wynalazków zgłaszanych do ochrony w urzędach patentowych jest podstawowym miernikiem rozwoju i poziomu technicznego danego kraju oraz świadectwem jego potencjału i dorobku naukowego.

Cele i sposoby patentowania nie sprowadzają się wyłącznie do ochrony własnej produkcji przed naśladownictwem i zapobiegania czerpaniu korzyści z cudzych wynalazków przez osoby nieupoważnione. Patent jest obecnie przede wszystkim narzędziem w walce konkurencyjnej pomiędzy poszczególnymi firmami i krajami. Sposoby posługiwania się nim są coraz bardziej złożone. W krajach kapitalistycznych utarło się nawet powiedzenie, że patentuje się nie po to, aby samemu móc produkować, ale po to, aby wszystkim innym uniemożliwić wytwarzanie i sprzedawanie tego, co zostało opatentowane.

Wynalazki, mimo często dużej rozpiętości stopnia ich przydatności, są niezbędne współczesnemu przemysłowi. Warunkują bowiem jego rozwój i dają możliwość współzawodniczenia na międzynarodowych rynkach zbytu. Stale też rośnie zapotrzebowanie na nowe rozwiązania techniczne, któremu towarzyszy zwiększająca się z roku na rok liczba dokonywanych i zgłaszanych do opatentowania wynalazków. W tej dziedzinie wkład pracowników szkół wyższych, dysponujących wszystkimi elementami niezbędnymi do tworzenia nowych oryginalnych rozwiązań, z natury rzeczy powinien być wydatny. Jednakże przy porównaniu z wynikami osiaganimi za granicą uzyskane rezultaty należy uznać jeszcze za niezadowalające. Miarą efektywności w tej dziedzinie może być liczba pracowników przypadających na jeden wynalazek. Wskaźnik ten za rok 1976 dla szkół wyższych podległych Ministerstwu Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki wynosił 17,0 i choć kształtuje się znacznie korzystniej niż analogiczne wskaźniki dla zaplecza naukowo-badawczego poszczególnych resortów i PAN, to jednak w porównaniu z zagranicą gdzie analogiczne wskaźniki kształtują się na poziomie 5—8 jest zbyt niski.

Z tym większą satysfakcją należy podać, że w naszej Uczelni wskaźnik ten wynosi 14,3. Roczne zestawienia dokonywane przez Departament Analiz i Kontroli Badań, Rozwoju i Wdrożeń Ministerstwa Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki wskazują, że UMCS już od kilku lat w grupie uniwersytetów uzyskuje najlepsze wyniki zarówno pod względem liczby dokonywanych zgłoszeń, jak i uzyskiwanych patentów. W porównaniu z innymi uniwersytetami Uczelnia nasza posiada około dwukrotnie wyższą liczbę zgłoszeń do opatentowania oraz uzyskuje około trzy razy więcej patentów (osiągnięcia te obrazuje tabela). Umieściliśmy to obraznie szkół technicznych.

Liczba projektów wynalazczych w krajowych uniwersytetach

Lata	zgłoszonych			opatentowanych		
	ogółem	w tym UMCS	%	ogółem	w tym UMCS	%
1972	27	7	29,5	7	1	14,3
1973	45	9	20,0	24	4	16,7
1974	74	23	31,1	32	12	37,5
1975	90	24	26,7	46	14	30,4
1976	120	31	25,8	54	18	33,3

W roku 1977 w UMCS zgłoszono już do opatentowania 26 projektów wynalazczych i uzyskano 11 patentów. W ciągu ostatniego pięcioletnia, jak wynika z tabeli, uniwersytety zgłosiły do opatentowania 356 projektów, w tym 92 UMCS, uzyskały zaś 163 patenty, z których 49 przypadło na UMCS. W UMCS od roku 1966 zgłoszono do opatentowania 125 projektów wynalazczych i uzyskano 61 patentów. Najwięcej zgłoszeń uzyskanych patentów w UMCS posiadają: dr Tadeusz Matynia, prof. dr hab. Janusz Barcicki, doc. dr Wawrzyniec Podkościelny oraz dr Lucjan Pawłowski. Za działalność wynalazczą dr T. Matynia na wniosek Wojewódzkiego Klubu Techniki i Racjonalizacji przy WRZZ w Lublinie w roku 1976 odznaczony został Złotym Krzyżem Zasługi. Szereg zgłoszonych lub opatentowanych na rzecz Uczelni rozwiązań znalazło praktyczne zastosowanie oraz uznanie w postaci nagród i wyróżnień.

Zespół doc. dr. hab. Jerzego Szczypy w składzie: doc. dr hab. Jerzy Szczypa, dr Jarosław Neczaj-Hruzewicz, mgr Ryszard Sprychna i mgr Władysław Janusz za opracowanie metody dotyczącej sferycznej aglomeracji sflokulowanych osadów został wyróżniony nagrodą Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki I stopnia. Metoda ta została wdrożona w ponad 20 kopalniach węgla kamiennego. Ponadto zespół uzyskał nagrody i wyróżnienia w wielu konkursach naukowo-technicznych:

- w konkursie „Nagrody NOT za wybitne osiągnięcia w dziedzinie techniki” zorganizowanym przez Zarząd Wojewódzki Oddziału NOT w Katowicach — wyróżnienie honorowe,
- w konkursie „Najlepszy projekt miesiaca i roku”, organizowanym przez Ośrodek Postępu Technicznego w Katowicach i „Trybunę Robotniczą” — I nagroda.

Rozwiązanie zostało zgłoszone do opatentowania w trzech krajach zachodnich: RFN, Francji i Wielkiej Brytanii. Stosowanie rozwiązań w kopalnictwie węglowym przyniosło wielomilionowe efekty ekonomiczne.

Nagrodą Ministra NSzWiT II stopnia wyróżnione zostało opracowanie Zespołu w składzie: prof. dr hab. Janusz Barcicki, dr Danuta Kozak, dr Zdzisław Kozak — dotyczące odsiarczania gazów ziemnych przy wykorzystaniu reakcji Wackenrodera w rozpuszczalnikach organicznych. Rozwiązanie to przyjęte zostało przy wydobyciu gazu ziemnego i ropy oraz spotkało się z zainteresowaniem z granicą m. in. Instytutu WNIIGAZ w Moskwie i firmy Crest Loire we Francji, a także szeregu krajowych ośrodków przemysłowych.

Nagrodę Ministra MSzWiT III stopnia, za całokształt prac badawczych i wdrożeniowych obejmujących wiele patentów, wyróżniony został Zespół dr. Tadeusza Matyni w składzie: dr Tadeusz Matynia, dr Teresa Bartnik, mgr Zbigniew Konarzewski, mgr Anna Wójcik i mgr Wojciech Zgrajka. Spośród uzyskanych przez dr. T. Matynię 15 patentów z dziedziny tworzyw sztucznych, na podkreślenie zasługują rozwiązania dotyczące wytwarzania mas zalewowych w elektrotechnice. Są one stosowane w przemyśle i ocenia się, że przyniosą wielomilionowe efekty w skali rocznej.

W 1978 roku dr Lucjan Pawłowski za opracowane rozwiązania o charakterze wynalazczym w wojewódzkim Turnieju Młodych Mistrzów Techniki uzyskał tytuł „Młody Mistrz Techniki 1978”.

W praktyce wdrażane są także na skalę półtechniczną a nawet techniczną rozwiązania opracowane przez Zespół prof. dr. Jerzego Trojanowskiego, dotyczące produkcji białka, rozwiązania dr. Wawrzyńca Podkościełnego, dotyczące komponentów tworzyw sztucznych, doc. dr. hab. Bogdana Adamczyka, m. in. obejmujące korekcję mowy oraz wiele innych projektów opracowanych w Zakładzie Chemii Nieorganicznej, Chemii Analitycznej i Analizy Instrumentalnej, w Zakładzie Technologii Chemicznej, w Zakładzie Chemii Fizycznej oraz w Instytucie Fizyki.

Przedstawione osiągnięcia UMCS w zakresie wynalazczości i wdrożeń można, jak się wydaje, uznać za poważne i pszysparzające korzyści gospodarce narodowej. Twórcy tego sukcesu zasługują na najwyższe uznanie. Życzymy sobie i im dalszych osiągnięć na tym polu.

Anna Dudzińska

Ze sportu

W okresie letnio-jesiennym 1977 r. zanotowaliśmy szereg kontaktów międzynarodowych naszych studentów sportowców. Zapoczątkowali je w lipcu koszykarze, rozgrywając trzy spotkania z zespołami amerykańskimi: „Woodway” A 70 : 50 (38 : 22), „Woodway” B 80 : 67 (37 : 31) i „Milwaukee Bucks” 76 : 84 (38 : 31).

W dniach od 5 do 15 lipca 1977 r. siedemnastoosobowa grupa przedstawicieli sportów wodnych gościła w Szeged, w ramach wymiany sportowej. Bardzo bogaty program sportowy, uzupełniany wieloma imprezami towarzyskimi, w znakomity sposób przyczynił się do umacniania przyjaznych stosunków z bratnią uczelnia węgierską. Fakt ten podkreślił podczas pożegnania wczoraj Rektor Uniwersytetu w Szeged.

Koszykarze Wydziału Mat.-Fiz.-Chem. nawiązali sportowe kontakty z Technischen Hogeschool Twente w Holandii. Dwunastoosobowa ekipa lubelska gościła w Enschede w dniach od 2 do 7 września 1977 r., uczestnicząc w Międzynarodowym Turnieju Koszykówki. Po pokonaniu: Red Stars Soest 68 : 44 (32 : 22), Tekon Arriba I 83 : 67 (33 : 32), Enos Nijmegen 79 : 63 (40 : 29), Tekon Arriba II 55 : 40 (25 : 14) i jednej tylko porażce z Zespołem Wyba 39 : 45 (21 : 23), drużyna UMCS zajęła I miejsce w turnieju, otrzymując w nagrodę piłkę do koszykówki i ogromny keks będący specjalnością miejscowych cukierników. Punkty dla Zespołu prowadzonego z wielkim wyczuciem przez Andrzeja Prędkiewicza uzyskał: Adam Gąsior 104, Karol Rachuj 71, Leszek Rouppert 60, Andrzej Grissbach 36, Przemysław Kopyciński 18, Jacek Miernowski 14, Jerzy Miernowski 10, Andrzej Buck 8, Jerzy Grygiel 3 (w skład ekipy wchodził ponadto Marek Kedzior i Piotr Kononowicz). Lublinianie zebrałi wiele pochwał za bardzo dobrą taktycznie grę, dużą wszechstronność i celność rzutów przy nienajlepszych warunkach fizycznych. Pobyt w Holandii obfitował nie tylko we wrażenia sportowe, wiele wspaniałych wrażeń krajoznawczych i poznawczych dostarczyły wycieczki: pierwsza — tramwajem wodnym kanałami Amsterdamu, połączona ze zwiedzaniem Rijksmuseum z wieloma płótnami Rembrandta, Vermeera, Fransa Halsa, druga — autokarowa po malowniczym Departamencie Twente. Ekipa UMCS była podejmowana w siedzibie Rady Miejskiej Enschede przez burmistrza R. Wierenga. Warto podkreślić, że było to pierwsze oficjalne wystąpienie nowo mianowanego burmistrza. Atmosfera spotkania, podczas którego padło wiele miłych słów pod adresem Polski i Polaków, była niezwykle serdeczna. Miejskowa gazeta popołudniowa „Tubantia” przekazała obszerną informację wraz ze zdjęciem z tego spotkania.

Na zaproszenie Gruzińskiego Instytutu Kultury Fizycznej w dniach od 5 do 15 września 1977 r. gościła w Tbilisi ekipa koszykarek naszego Uniwersytetu, rozgrywając szereg spotkań z czołowymi zespołami Gruzi: Gruzińskim Instytutem Kultury Fizycznej 64 : 70 (31 : 40) oraz 98 : 66 (40 : 34); Uniwersytetem w Tbilisi 68 : 45 (30 : 15); Politechniką Tbilisi (mistrzem Republiki) 58 : 72 (27 : 30). Punkty dla Zespołu UMCS, prowadzonego przez Juliana Fiałę zdobyły: Bożena Wojska (65), Iwona Fiała-Choińska (48), Barbara Chadaj (43), Anna Arent (32), Danuta Kuchta-Kunc (28), Dorota Jarosz (20), Anna Wojtysiak (16), Małgorzata Staniewska (14), Jadwiga Siemion (10), Zolanta Gołęberska (8), Mariola Zbońska (4). Ekipa lubelska — z I zastępcą rektora prof. dr. hab. Orłowskim na czele — była bardzo serdecznie podejmowana przez gościnnych gospodarzy, którzy obok spotkań sportowych zorganizowali wiele turystyczno-krajoznawczych „wypadów”. W skład ekipy wchodził ponadto II sekretarz Komitetu Zakładowego PZPR UMCS doc. dr hab. Wiesław Śladkowski, wiceprezes Srodowiskowego Klubu AZS Zbigniew Jarosz oraz wiceprezes Klubu Uczelnianego AZS UMCS mgr Andrzej Strycharzewski.

W dniach od 7 do 10 października 1977 r. przebywali w Lublinie lekkoatleci Uniwersytetu im. Humboldta w Berlinie. Podczas otwartych Mistrzostw Klubu Uczelnianego AZS UMCS uzyskano wiele wartościowych wyników: 100 m — Martina Blas 12,8 sek. i Doris Maletzki 12,9 sek. (obie Berlin), 200 m — Martina Blas 26,1 sek., 400 m — Zbigniew Zapasek (AZS) 51,4 sek., skok w dal — Dariusz Nawrot (AZS) 7,15 m, 800 m — Andrzej Lengiewicz (AZS) 1,58,8 min., skok wzwyż — Tadeusz Taborski i Piotr Jastrzębski (oba AZS) 200 cm.

W Berlinie natomiast gościli w dniach od 11 do 14 października 1977 r. nasi piłkarze i piłkarze ręczni. Piłkarze ręczni, prowadzeni przez mgr. Mariana Derkacza, zaprezentowali się bardzo dobrze, wygrywając z drużyną Uniwersytetu Humboldta 26 : 24 (w rewanżu porażka 13 : 16) i remisując z reprezentacją juniorów Berlina 30 : 30. Gorzej powiodło się piłkarzom, podopiecznym mgr. Jerzego Adamca, którzy przegrali z reprezentacją Uniwersytetu Humboldta 0 : 4 i „Energetykami” Berlin 1 : 3. Uczestnicy berlińskiej wyprawy, kierowanej przez mgr. Eugeniusza Fiuta, byli urzeczeni nowoczesną architekturą centrum stolicy zachodnich sąsiadów, a szczególnie Pałacu Republiki, w salach którego spotkali się z młodzieżą Uniwersytetu Humboldta.

Lider II-ligowych rozgrywek w koszykówce — ekipa Uniwersytetu w Szeged — rozegrał w dniach od 17 do 21 października 1977 r. trzy spotkania w Lublinie. Po porażce z beniaminkiem II ligi Zespołem SZS AZS, Węgrzy dwukrotnie pokonali reprezentację naszej Uczelni, wygrywając z Zespołem I 67 : 65 (30 : 43) i II 108 : 74 (64 : 35).

Z okazji 34 rocznicy powstania Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej Rada Uczelniana SZSP i Zarząd Klubu Uczelnianego AZS zorganizowały w dniu 22 października 1977 r. bieg uliczny o Puchar Rektora UMCS prof. dr. hab. Wiesława Skrzydło. Urozmaicona trasa, długości 1,5 km, wiodła alejkami dzielnicy uniwersyteckiej. Sprzyjająca aura, duże zainteresowanie mieszkańców dzielnicy i znacznie gorsza frekwencja... uczestników towarzyszyła rywalom na trasie. Wśród kobiet zwyciężyła: Bożena Banasko (Wydział Biologii i Nauk o Ziemi) przed Elżbietą Falkowską i Anną Junczyńską (obie Wydział Prawa i Administracji); w biegu mężczyzn zdecydowanie triumfował Edward Kozubal (Wydział Biologii i Nauk o Ziemi) przed Januszem Pietrzykiem (Wydział Ekonomii) i Andrzejem Pawlikiem (Politechnika Lubelska). Zwycięstwo w klasyfikacji łącznej i Puchar Rektora UMCS zdobył Zespół Wydziału Mat.-Fiz.-Chem., wyprzedzając reprezentacje wydziałów: 2) Prawa i Administracji, 3) Biologii i Nauk o Ziemi, 4) Ekonomii, 5) Humanistyki, 6) Pedagogiki i Psychologii.

Z udziałem zespołów Uniwersytetu im. Humboldta, Uniwersytetu Gdańskiego i UMCS odbył się w dniach od 25 do 27 października 1977 r. Międzynarodowy Turniej w płycie ręcznej kobiet o Puchar Kierownika Studium WFIS UMCS mgr. Andrzeja Prędkiewicza. Turniej przyniósł duży sukces naszej Uczelni, która pokonała gdańszczanki 14 : 10 i Zespół Uniwersytetu Humboldta 9 : 8. W meczu o drugie miejsce w turnieju Uniwersytet Gdański — Uniwersytet im. Humboldta 7 : 4, indywidualny sukces odniosła lublinianka Jadwiga Łazarz, uznana za najwszechstronniejszą zawodniczkę turnieju.

Ten pobieżny zestaw imprez, w większości o charakterze międzynarodowym, świadczy o dużym zainteresowaniu władz Uczelni rozwojem sportu uniwersyteckiego; duże brawa należą się pracownikom Studium Wychowania Fizycznego i Sportu oraz młodym działaczom Klubu Uczelnianego, którzy nie szczędzili sił, by imprezy stały na najwyższym poziomie sportowym i organizacyjnym, a uczestniczącym w nich zawodnikom dostarczyły wielu niezapomnianych wrażeń.

Leszek Maria Rouppert

Awanse

Rok akademicki 1976/77 był rokiem obfitującym w nagrody przyznawane naszym pracownikom za prace naukowo-badawcze, dydaktyczno-wychowawcze oraz w zakresie kształcenia kadry. Nagrody przyznane zostały także za wartości naukowe, zawarte w pracach habilitacyjnych i doktoranckich. W dniu 23 października 1977 roku odbyła się w Rektoracie uroczystość wręczenia tych nagród. Ogółem przyznano 31 nagród indywidualnych oraz 4 nagrody zespołowe. Te ostatnie przyznano: nagrodę I stopnia Zespołowi kierowanemu przez doc. dr. hab. Jerzego Szczype, II stopnia Zespołowi prof. dr. Janusza Barcickiego, dwie nagrody III stopnia otrzymały Zespoły kierowane przez doc. Maksymiliana Piłata i dr. Tadeusza Matynię.

W UMCS na stanowiska docenta powołani zostali: dr hab. Romuald Nasuto (Instytut Chemii), dr hab. Michał Górski (Instytut Biologii), dr hab. Marek Kuryłowicz (Instytut Historii i Teorii Państwa i Prawa), dr hab. Mieczysław Łobocki (Instytut Pedagogiki), dr hab. Krzysztof Pomorski (Instytut Fizyki), dr hab. Tomasz Goworek (Instytut Fizyki), dr hab. Bohdan Dzielmidok (Międzyuczelniany Instytut Filozofii i Socjologii), dr hab. Marcelem Klimkowski (Instytut Pedagogiki), dr hab. Jan Bystrek (Instytut Biologii).

Nominacje na profesora nadzwyczajnego otrzymali: prof. dr hab. Henryk Reniger i prof. dr hab. Henryk Groszyk z Wydziału Prawa i Administracji.

Seminarium doktoranckie w Instytucie Prawa Karnego

W Instytucie Prawa Karnego zorganizowano w 1977 r. ciekawe seminarium doktoranckie. Udział w nim biorą, poza pracownikami Instytutu, sędziowie, prokuratorzy, adwokaci i oficerowie MO. Spotkania te — w których uczestniczy ponad 30 osób — stały się swego rodzaju forum dla wymiany poglądów i praktyk. Niektórzy z uczestników seminarium prezentują na tych spotkaniach fragmenty swoich prac naukowych, także doktoranckich i habilitacyjnych. Na seminarium, któremu przewodniczy doc. dr Zbigniew Sobolewski — Dyrektor Instytutu Prawa Karnego, dyskutuje się nad problematyką prawa karnego materialnego, procedury karnej i kryminalistyki. Zagadnienia dotyczące problematyki prawno-karnej na seminarium dotychczas przedstawili: doc. dr hab. Andrzej Wąsek, dr Edward Skrętowicz, dr Tadeusz Bojarski, mgr Zbigniew Hołda — wszyscy z Instytutu Prawa Karnego UMCS oraz zaproszeni goście z innych ośrodków naukowych, jak: doc. dr hab. Stanisław Waltoś z UJ oraz mgr Jerzy Mikos — dyrektor Departamentu Spraw Karnych Ministerstwa Sprawiedliwości. Do udziału w seminarium zapraszani są także specjaliści z innych krajów, którzy odwiedzają naszą Uczelnię. Z referatami na seminarium wystąpili m. in.: prof. dr Gunter Kaiser (Instytut Międzynarodowego i Zagranicznego Prawa Karnego im. Maxa Plancka w Freinburgu RFN), prof. dr Mitrofan I. Kowaliew (Szwedzki Instytut Prawa ZSRR), dr Peter Aebersold (Instytut Prawa Uniwersytetu w Bazylei — Szwajcaria) oraz doc. dr Gustaw Prenosil (Instytut Problematyki Przeszłości Generalnej Prokuratury w Pradze — CSRS).

Elżbieta Mulawa-Pachol

O PEŁNĄ REJESTRACJĘ PUBLIKACJI PRACOWNIKÓW UMCS

W roku 1972 w Bibliotece Głównej UMCS przystąpiono do opracowywania i wydawania rocznego Wykazu Publikacji Pracowników UMCS. Do chwili obecnej ukazały się cztery roczniki tego wydawnictwa, obejmujące materiał z lat 1972, 1973, 1974, 1975. Kolejny piąty rocznik został przygotowany do powielenia.

Wykaz Publikacji... jest bibliografią podmiotową zespołu osobowego. W wykazie tym spełnione są zasadnicze warunki tego rodzaju bibliografii, które wyróżniają ją wśród innych bibliografii specjalnych, kompletnością w gromadzeniu materiałów. Przede wszystkim w wykazie szeroko traktuje się pojęcie autorstwa i rejestruje wszystkie możliwe kategorie publikacji. Obok prac indywidualnych i współautorskich (również napisanych z osobami spoza UMCS), zamieszcza się prace redakcyjne i przekładowe, wywiady dziennikarskie, przedmowy wstępne, posłowania, głosy w dyskusji, noty bibliograficzne i opisy patentowe. Zasieg wydawniczo-formalny nie jest także ograniczony. W wykazie zamieszczane są wydawnictwa samoistne (książki, broszury, druki ulotne) oraz utwory (artykuły w czasopiśmie i pracach zbiorowych), a nawet wydawnictwa ciągłe, jeżeli ich redaktorem jest pracownik UMCS. Rejestrowane są wydawnictwa zarówno drukowane, jak i powielane inną techniką oraz dokumenty niepiśmiennicze (mapy).

Publikacje usystematyzowane są w oparciu o strukturę Uczelni przy zachowaniu podziału na wydziały i instytuty oraz jednostki pozainstytutowe i ogólnouczelniane. W obrębie poszczególnych jednostek materiał ułożony jest alfabetycznie wg nazwisk autorów, a w ramach nazwisk — alfabetycznie wg tytułu prac lub określenia ich rodzajów (głos w dyskusji, nota bibliograficzna, opis patentowy, recenzja, redakcja, tłumaczenie, wywiad). Nazwisko autora umieszczone jest przed tytułem publikacji i występuje jako ich hasło zbiorcze. W przypadku prac współautorskich nazwiska wszystkich autorów umieszczone są po tytule pracy, przy czym nazwisko występujące w haśle zastąpione jest trzema kropkami. Od roku 1974 publikacje w prasie umieszczane są po innych pracach danego autora i stanowią nowy szereg alfabetyczny.

Autorzy Wykazu Publikacji... dążą do kompletności wynikającej z intencji zarejestrowania wszystkich materiałów dotyczących pracowników UMCS, posługują się przy ich zbieraniu spisami sporządzonymi w poszczególnych jednostkach Uczelni. Spisy te obejmują publikacje pracowników w danym roku kalendarzowym oraz pozycje nie uwzględnione w Wykazie Publikacji... za rok poprzedni. W praktyce okazuje się, że nadsyłane opisy muszą być sprawdzane. Często z braku dokumentacji opis publikacji podaje się na odpowiedzialność autora. Jeżeli autorzy bibliografii nie dysponują sporządzonym w jednostce Wykazem publikacji zatrudnionego w niej pracownika, informacje o jego publikacjach zbierane są na podstawie istniejących źródeł bibliograficznych. Przy zastosowaniu powyższej metody istnieje jednak możliwość pominięcia części prac, ponieważ nie wszystkie ich kategorie objęte są rejestracją centralną (bibliografią narodową).

W celu uzyskania kompletnego opracowania Wykazu Publikacji... konieczna jest ścisła współpraca autorów prac z autorami bibliografii.

Teresa Gaworczyk

Księgozbiór Biblioteki Fili UMCS w Rzeszowie

Wraz z powołaniem do życia Filii UMCS w Rzeszowie w roku 1969 została zorganizowana i biblioteka. Władze UMCS w Lublinie i władze miejskie Rzeszowa pospieszyły z pomocą finansową na zakup niezbędnych księzek i czasopism. Z tych środków zakupiono już w I roku 2877 druków zwartych i 88 tytułów czasopism. Profil nauczania w Filii UMCS ukierunkował charakter gromadzonego piśmiennictwa. Objął on przede wszystkim nauki prawne, w tym głównie prawo administracyjne, ekonomię, nauki społeczno-polityczne, historię, ze szczególnym uwzględnieniem historii państwa i prawa, oraz naukę języków obcych. Z biegiem czasu powiększono zbiory o literaturę dotyczącą dydaktyki szkół wyższych, bibliotekoznawstwa i ten profil księgozbioru utrzymuje się do dziś.

Podstawą gromadzenia zbiorów jest w dalszym ciągu prędnym czasopiśmie i zakup druków zwartych. Początkowo zakup dokonywany był w wielu księgarniach rzeszowskich i na terenie kraju. Doboru tytułów dokonywało ówczesne kierownictwo biblioteki przy współudziale członków Komisji Bibliotecznej. Od roku 1976, księgarnia Domu Książki w Rzeszowie przysyła do Biblioteki egzemplarz sygnały, na który składają się pozycje zamówione uprzednio. Ta forma zakupu pozwala właściwie ukierunkować gromadzenie księgozbioru nie tylko pod względem doboru odpowiednich tytułów, ale również ilości egzemplarzy.

Drugim poważnym źródłem wzbogacania zbiorów są dary. Szczególnie w początkach istnienia biblioteki było ich bardzo dużo. W latach 1969—1971 Biblioteka Sejmowa w Warszawie przekazała ponad 10 tys. tomów, Biblioteka Jagiellońska około 6 tysięcy tomów, tyleż samo Biblioteka Uniwersyteku Łódzkiego. Napływały dary z innych Bibliotek Uniwersyteckich: z Poznania, Torunia, Wrocławia, Warszawy oraz ORWN PAN. Wzbogacali księgozbiór również instytucje lokalne, jak: KW PZPR, KM MO, Sąd Wojewódzki. Także osoby prywatne wzbogaciły księgozbiór naszej biblioteki, m. in. prof. J. Starościk, adwokat P. Aslanowicz. Większość księgozbioru jest opracowana, lecz co najmniej kilkanaście tysięcy czeka na uporządkowanie. Nieliczna kadra biblioteczna nie jest w stanie przyspieszyć ich opracowania. Książki składowane są na razie w suterrenach budynku przy ul. Turkienicza i czekają „na lepsze czasy”. W procesie gromadzenia zbiorów opracowanie darów jest sprawą bardzo ważną. Obecna sytuacja paraliżuje analizę ofert dubletów innych bibliotek, katalogów antykwarycznych i aukcyjnych.

Niektóre dary stanowią cenne źródła uzupełnienia księgozbiorów z tym, że obecnie dokonuje się selekcji proponowanych do przejęcia księzek i opracowuje się je na bieżąco. Często darowane biblioteczne książki są niezwykle cenne, przekazywane dzięki uprzejmości i osobistym kontaktom prorektora d/s Filii doc. dra Marcina Jelowieckiego, czy ofiarowane przez WSN w Rzeszowie.

Osobną grupę nabytków stanowią zeszyty prac różnych ośrodków naukowych przesyłane w ramach wymiany bibliotecznej. Kontakty tego rodzaju biblioteka utrzymuje z Uniwersytetami: gdańskim, toruńskim, śląskim i wrocławskim. Ponieważ Filia nie wydaje zeszytów naukowych, rewanżujemy się publikacjami naszej kadry naukowo-dydaktycznej, które rozsyłamy do 50 zakładów naukowych na terenie kraju.

Dla przykładu nieco danych dotyczących opracowywanego księgozbioru, przygotowanego do udostępnienia (w jednostkach inwentarzowych):

w roku akademickim 1971/1972 rejestrowano — 28 555 jednostek,
w roku akademickim 1974/1975 rejestrowano — 41 296 jednostek,
w roku akademickim 1976/1977 rejestrowano — 54 865 jednostek.

Wszystkie zbiory, zarówno druki zwarte, jak i czasopisma (z wyjątkiem księgozbiorów podręcznych czyteln), zgromadzone zostały w ciasnych pomieszczeniach o powierzchni 78,0 m², na spiętrzonych regałach o trudnym dostępie do górnych partii półek. Magazyny są wilgotne i zagrzybiałe, dlatego też wymagają kapitalnego remontu. Budynek, w którym znajduje się Biblioteka nie dysponuje żadnymi windami łączącymi piętra, stąd przenoszenie książek i szczególnie ciężkich roczników czasopism do czyteln znajdującego się na II piętrze jest szczególnie uciążliwe dla koczującego personelu. Sprawa lokalii bibliotecznych była przedmiotem narad władz Filii. Poczyniono pewne kroki w celu poprawy warunków pracy, lecz w stosunku do potrzeb nie dało to jeszcze widocznych rezultatów.

Szczuple ramy artykułu pozwoliły jedynie zarysować główne problemy związane z księgozbiorem biblioteki Filii UMCS w Rzeszowie.

Alteja Cielecki

Czytelnikom „Informatora UMCS”

najlepsze życzenia z okazji

Nowego Roku

składa

Rada Programowa

i Kolegium Redakcyjne